

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seleskova ul. — Tel. 3492 in 3493
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2450
Podružnica Celje: Križna ulica 2.
— Telefon št. 190
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj — Naroča se posebej in vsaj po pošti prejema Din 4. po raznašalcih dostavljena Din 5. mesečno
Maribor: Grajski trg št. 7. Telefon št. 2450
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 60.
Rokopis se ne vračajo. — Oglaševanje po tarifu

Novo žrtve nemških pomorskih min

Veliki angleški parnik »Sussex« je zadel v Rokavskem prelivu na mino, bil pa je le lažje poškodovan — Žrtvi min sta tudi angleški parnik »Hookwood« in švedski parnik »Gustav Reuter«

London, 26. nov. j. (Reuter). Angleška tovorna ladja »Sussex« je v Rokavskem prelivu zadela na mino, pri čemer pa je bila le lažje poškodovana. Ladjo so z vlačilci odveli v eno izmed ladjedelnic na Temzi v popravilo. Kakor javlja angleška admiraleta so poškodbe na »Sussexu« tako majhne, da ladjo ne bo treba spraviti v dok. »Sussex« ima 10.500 ton.

Parnik »Sussex« je last paroplovne družbe Peninsular and Oriental Company. Zgrajen je bil šele pred dobrima dvema letoma. Vzdrževal je od vsega početka promet na redni progi z Avstralijo. V parniku so urejene velike ledenice za zamrzano meso in sadje, prevažal pa je tudi potnike. Danes je prišlo v London poročilo, da se je ob severovzhodni obali Anglije 23. novembra potopila angleška ladja »Hookwood« s 1206 tonami. Ladja je zadela na nemško mino in se je potopila v štirih minutah. Večina posadke se je še pravočasno rešila z reševalnimi čolni in pogrešajo samo dva mornarja.

London, 26. nov. AA. (Reuter). V četrtek se je potopila ob kentski obali ladja, katere ime ni znano. Zadela je ob m. n. »Vermo« ladjo, se rešila ponoči 14 preživelih mornarjev. Reševalna čolna so vršila s pomočjo reflektorjev. Trije mornarji so utonili.

Oslo, 26. nov. br. V norveških vodah je davi švedski parnik »Gustav Reuter«, ki je bil z večjim tovornim na poti v Curaçao naletel na mino. Parnik je bil hudo poškodovan. Dva člana posadke sta bila ubita, ostale so rešili. Parnik so vlačilci spravili v najbližjo norveško luko.

Karambol dveh ladij

Pariz, 26. nov. br. V Rokavskem prelivu sta danes trčila skupaj britanski tovorni

parnik »Barrican Corp« in francoska svetilniška ladja. Pri tem je bila mala francoska ladja zelo poškodovana, tako da je sploh vprašanje, ali jo bo mogoče še spraviti do obale. Tudi angleški parnik je bil poškodovan. Šest ljudi je izgubilo življenje.

Potopitev angleške pomožne križarke

London, 26. novembra. sj. (Reuter). Admiralteta je zvečer objavila, da je bila potopljena angleška pomožna križarka »Kavallind«, bivša poštna ladja. Doselej so rešili samo 17 mož posadke, vsi drugi so najbrž izgubljeni. Potopljena ladja je imela 17.700 ton. Pred vojno so jo uporabljali kot poštno ladjo na progi London—Bombay. Bila je ena izmed najnovejših angleških ladij.

London, 26. nov. sj. (Reuter). Pomožna križarka »Kavallind« je bila do vojne dobro znana vse od Anglije do Japonske kot potniška ladja. Potem jo je admiralteta rekvirirala ter je bila po nekaj tednih oborožena tako, da je postala sestavni del vojne mornarice ter ni več služila v trgovinske svrhe.

Plavajoče mine v belgijskih vodah

Bruselj, 26. nov. br. V belgijskih vodah se je danes pojavilo nešteto min, ki jih je zaneslo od jugozapada. Več min je že eksplodiralo. Tik ob obali sta trčili skupaj dve mini. Eksplozija je bila tako silna, da so jo čuli 10 km daleč. Na obali sta mini povzročili znatno škodo v malem ribiškem pristanišču neke belgijske vasi.

Kompenzacije nevtralcem zaradi poostrene blokade?

Bojazen nevtralnih držav, ali se bo Angliji posrečilo poravnati morebitno škodo

Amsterdam, 26. nov. j. (Havas) Represalije, ki sta jih napovedali Anglija in Francija po potopitvi nizozemskega parnika »Simon Bolivar« ki ima namen docela ustaviti nemško prekomorsko trgovino, so našle v inozemskih gospodarskih krogih sicer polno razumevanje, vendar pa se v nizozemskih listih še vedno kaže bojazen, ali se bo zavezniškimi silami posrečilo, kakor zagotavljata nevtralnimi državam, preprečiti škodo ki jim grozi. List »Telegraaf« piše: Angleška vlada je z veliko pozornostjo sprejela na znanje proteste raznih nevtralnih držav proti poostritvi blokade. Zagotovila Anglije, da bo podzvela vse, da bi se z novimi ukrepi ne povečala težava, ki jih že sedaj imajo nevtralne države, ni smatrati za prazne besede. Kljub temu se je treba vprašati, kakšne ukrepe bo podzvela Anglija, da bo nevtralne države rešila novih težav, in kako namerava zaščititi pravice nevtralcem. Nedvomno je, da protesti ne bodo zmanjšali škode, ki jo bodo nevtralne države utrpeli. Kadar gre za ukrep tako velike dalekočnosti kakor v primeru poostrite blokade, potem ne more biti na nobeni strani govora o polovicih ukrepih. Cilj, ki ga Anglija zasleduje, je ustavitev vsega nemškega izvoza. Skoraj nemogoče je, da bi pri tem ne bili prizadežani interesi nevtralcem. Zanimivo bo videti, ali bodo zaradi tega Angliji pristali na princip kompenzacij, kakršne je zahtevala Italija. Po dosedanjih informacijah, Angliji načelno ne odklanjajo odškodnine za škodo, ki bi jo od poostrene blokade trpela plova nevtralcem.

Angleška zagotovila

London, 26. nov. br. »Observer« je danes objavil članek, v katerem znani angleški novinar Garwin ostro kritizira najnovejšo nemško pomorsko vojno metodo. Polaganje elektromagnetskih min označuje za množestven pokol. Te mine so zantevala največje žrtve med civilnimi potniki nevtralnih ladij. Nemci se očitno počejo ozirati niti na žene in otroke iz nevtralnih držav, Garwin meni, da so pričeli borbo, ki nima nobene etične osnove in ki ima zgolj značaj nasilja in zle volje.

Britanski narod, pravi Garwin, pa ima na razpolago tako neizbrne vire za sleherni borbo, da je njegova zmaga naravnost neizbežna. Ko so v zadnji svetovni vojni Nemci pri Ypernu prvi pričeli uporabljati plin, ni potekel niti teden dni, da so Angliji iznašli in pričeli uporabljati plinske maske, kakršnih Nemci še dolgo pozneje niso imeli. Prav tako usoda bo doletela tudi nemške mine. Ne bo poteklo dolgo časa, da bodo Angliji znali te mine uničevati tako, da ne bodo pomenile za angleško, pa tudi ne za nevtralno pomorstvo nobene nevarnosti več.

London, 26. nov. AA. »Sunday Times« piše, da bo sklep Anglije, po katerem bo zaplenjeno vse nemško izvozno blago na nemških in nevtralnih ladjah, kot odgovor na uporabo magnetskih min z nemške strani stopil v veljavo v teku tega tedna in sicer na podlagi naredbe, ki jo bo sprejela vlada na svoji seji v torek.

Isti list pravi, da je lord Halifax sprejel včeraj v zvezi z nameravanim korakom angleške vlade poslanke Italije, Belgije, Nizozemske, Švedske, Danske in Japonske, ki jih je obvestil, da bodo njihove zahteve skrbno proučil. Anglija je pripravljena napraviti vse, da bi nevtralne države trpele čim manj v sedanjih vojnih. »Sunday Times« pravi, da ima na osnovi m. d. n. rodnega prava vsaka država pravico izvajati primerne represalije proti sovražniku. Anglija bi na omenjene korake tujih poslankov najbolje odgovorila s tem, da jih napoti s svojimi zahtevami na nemško vlado, ki je z uporabo magnetskih min izzvala angleške represalije.

Angleški premog za Italijo

London, 26. nov. z. Po informacijah agencije »Exchange Telegraph« se je razgovor, ki ga je imel italijanski zunanji minister predvčeršnjim s angleškim poslanikom nanašal v prvi vrsti na vprašanje uvoza nemškega premoga preko Rotterdama. Ciljno je poslanika opozoril, da bi imela Italija ogromno škodo, če bi Anglija v resnici onemogočila sleherni nadaljnji nemški izvoz. Glede na to, je angleški poslanik italijanskemu zunanjemu ministru ponudil angleški premog pod enakimi pogoji, kakor ga je Nemčija doslej dobavljala Italiji. Premog bi mogla Italija prejemati iz waleških premogovnikov.

Francosko mnenje

Pariz, 26. nov. z. Tudi tukajšnji politični krogi še nadalje mnogo razpravljajo o položaju nevtralcem v zvezi z napovedanimi angleško-francoskimi ukrepi za ojačenje blokade proti Nemčiji. Res je, da se bo težko sporazumeti z nevtralnimi državami v tej stvari ter do kraja spoštovati njihove interese, a vendar stvar ni tako tragična. Tudi zadnji protesti v Londonu in Parizu niso bili ostri. Nevtralne države se očitno zavedajo, da je vojna s minami najmanj v toliki meri naperjena proti njim, kakor proti Angliji in Franciji. Trenutno ni še znano, kakšna bo japonska reakcija na angleško-francoske ukrepe.

Pariz, 26. nov. AA. (Havas) Pariški listi pišejo glede na korake nevtralnih držav v zvezi s poostritvijo francosko-angleške blokade, da se zahteve nevtralnih držav skrbno proučujejo in da bodo zavezniški nopolni največjo pozornost njihovim željam »Petit Bleu« pravi v zvezi s tem, da so zavezniški sklenili odgovoriti na uporabo min z zapleno blaga ki se izvaja iz Nemčije, čeprav pod zastavami nevtralnih držav. Jaso je pravi list, da bodo te represalije zadele nekoliko tudi nevtralne države ter je popolnoma naravno, da izražajo zato v tem pogledu svoje mnenje v Londonu in Parizu. Gotovo je, da v Londonu in Parizu omenjeni sklep niso sprejeli vselega sreva temveč so bili prisiljeni to storiti. Nemčija je z uporabo min objavila tako rekoč vojno ladjam vsega sveta brez razlike, pa naj pripadajo vojujočim se ali nevtralnimi državam. »Excelsior« pravi, da pada odgovornost za ukrepe Francije in Anglije edino na Nemčijo. Nevtralne države bi morale opozoriti Nemčijo, naj spoštuje mednarodno pravo. »Petit Parisien« smatra, da bo vlada v Londonu v najkrajšem času objavila naredbo, ki bo točno definirala način kontrole le izvoza iz Nemčije navzlic koraku nevtralnih držav. Ta naredba bo objavljena v torek. »Oeuvre« piše, da so zavezniški stori li vse, da se izognejo vojevanju, ki ne bi bilo v skladu z določbami mednarodnega prava, bili pa so prisiljeni odgovoriti z analognim postopanjem.

Nemški očitki Angliji

Berlin, 26. nov. AA. (DNE) Tukajšnji politični krogi naglašajo, da je popolnoma neupravičena in da je obsojena na neuspeh angleška trditve, da so bili ukrepi proti nemškemu izvozu sprejeti kot represalije proti nemški akciji z trditvijo, da so bile vse nevtralne ladje, ki so se potopile v zadnjih dneh, žrtve nemških min. V Berlinu omenjajo glasove uslednih nevtralnih listov, ki dokazujejo, da v posameznih nevtralnih državah niso sprejeli te angleške teze. Tako n. pr. naglašajo bruseljski »Vingtieme Siecles«, da so angleški uradni krogi že prve dni novembra, torej še preden se je govorilo o magnetskih minah, napovedovali nove in teške represalije proti nemškemu izvozu. Isto ugotavljata tudi poročila »Associated Presse« z dne 22. t. m. ter članek »Popola di Roma« istega datuma. Švedski list »Dagbladet« ugotavlja, da je Anglija že davno iskala povod, da bi preprečila prevoz nemškega blaga z nevtralnimi ladjami. Nizozemski list »Maasbode« pravi, da pri tej stvari ne igrajo mine nobene vloge, pač pa se boče preprečiti, da bi Nemčija dobila tuje devize. Isto trdi list »Nieuw Rotterdamse Courant« z dne 22. t. m. po katerem so najnovejši angleški ukrepi v nasprotju z nizozemskim pravnim pojmovanjem. List pravi, da ni umestno, če želijo Angliji onemogočiti nevtralno plovo zaradi škode, ki jo povzročajo mine.

Italijanske skrbi

Pariz, 26. nov. j. (Havas). Italijanski gospodarski krogi so zelo zaskrbljeni zaradi poostrite blokade, ki jo bosta ta teden začeli izvajati Francija in Anglija. Italijanske gospodarske kroge zlasti skrbi usoda Trsta, preko katerega je šlo največ nemškega izvoza v prekomorske države. Ako bo izpadel nemški izvoz, ki je šel do sedaj preko tržaške luke, bo to pomenilo za mesto gospodarsko propast, ker tržaška luka za interni italijanski promet ne prihaja mnogo v poštev. Večina blaga, namenjenega v Italijo, ki so ga uvažali preko Trsta je tvoril premog.

Bim, 26. nov. AA. (Stefani). Diplomatični urednik agencije Stefani piše: Znano je, da je bilo na pomorski konferenci v Londonu 27. februarja l. 1909 sklenjeno, da se v vojni omeji blokada na obale in luke sovražnika in na one luke in obale, ki jih je sovražnik zasedel. Na osnovi konvencije, ki je bila sprejeta na omenjeni konferenci, je treba delati; tudi razliko med absolutnim tihotapskim blagom kakor orožjem in municijo ter pogojnim tihotapskim blagom, ki bi lahko enako služilo za vsojokovanje kakor za redno življenje. Odredbe mednarodnega prava v nobenem primeru ne smatrajo kot vojnotihotapsko blago ono blago, ki izvira iz vojujočih se držav, ter je blokada omejena samo na blago, ki je namenjeno v vojujoče se države. Zato je treba ukrepe proti izvozu iz vojujoče se države smatrati, da so v nasprotju s določbami mednarodnega prava. Pripominja se, da sta Anglija in Francija sprejeli omenjeno odredbo kot represalijo, toda jasno je, da je mogoče repre-

salije uporabiti samo proti vojujoči se državi, ne pa proti nevtralnimi državam.

Japonski protesti

Tokio, 26. nov. AA. (Reuter). Po posvetovanju s prometnim ministrom je paroplovna družba »Nipon Jusen Kaisha«, ki

Nemške mine ob švedski obali

Protest švedske vlade v Berlinu

Stockholm, 26. nov. br. V tukajšnjih pomorskih krogih so izzvali veliko vznemirjenje vesti, da so Nemci že pričeli polagati nove mine v neposredni bližini švedske obale. Najprej so jih pričeli širiti v smeri proti Falsterbu, najjužnejši točki švedske obale. Mine polagajo do razdalje 3 milj od švedske obale, čeprav segajo švedske teritorialne vode v širino 4 milj. Ob švedski obali so vode okrog Falsterba tako plitve, da so Nemci na ta način popolnoma ločili zapadne švedske luke od vzhodnih.

Stockholm, 26. nov. AA. (Reuter). Švedski vlada je protestirala v Berlinu proti razširjenju nemških minskih polj v morskem ozemlju Falsterbo. Švedsko mornariško ministstvo objavlja, da je to minsko polje razširjeno posebno v severnem delu ter morske ožine ter je zaradi tega prepovedalo plovo skozi to ožino.

Živahne letalske akcije

Angleška letala nad severno-zapadno Nemčijo

London, 26. nov. br. Letalsko ministstvo je objavilo davi naslednji komunikacii. Včeraj so angleška vojna letala ponovno izvršila uspešne plete nad severno-zapadno Nemčijo. Preletela so tudi Wilhelmshaven in Helgolandski otok, ki so ga Nemci izredno močno utrdili. Na več krajih so bila obstreljevana od protiletalskega topništva. Nad Helgolandom so izvršila več krogov. Letalci so se pri tem posebno zanimali za nemško oporišče podmornic, ki polagajo elektromagnetske mine na Severnem morju.

Napad nemških letal na angleške vojne ladje

London, 26. nov. br. V pretekli noči je angleška admirala izjavila, da so nemška vojna letala izvršila dva napada na britanske vojne ladje na Severnem morju. Odvrgla so mnogo bomb, izmed katerih pa angleških ladij nobena ni zadela. Tudi drugače ni bilo nobenih izgub.

Berlin, 26. nov. AA. (DNE) Poluradno objavljajo: Nemške letalske sile so prizadele včeraj hud udarec anglešk. mornarici. Nemška letala so napadla angleške vojne ladje med Shetlandskimi otoki in angleško obalo. Letala so metala bombe na angleške vojne ladje. Ob tej priliki je bomba zadela zadnji del križarke vrste »Aurora«. Bomba je nesporno zadela, kar je ugotovljeno s fotografiskim posnetkom. Letala so se nato v skupini vrnila na izhodno oporišče. Angleška letala so skušala prodreti na nemško ozemlje, bila pa so prisiljena vrniti se zaradi streljanja nemških protiletalskih baterij. Na zapadnem bojišču je vladal mir, ter je bil samo krajevno topniški ogenj, posebno v krajih južno od Saare in zapadno od Weisenburga. Nekaj nemška patrola je ujela več francoskih vojakov.

London, 26. nov. AA. (Reuter) Neznana letala, katerih motorji so se čuli na Orkneyjskih otokih, niso skušala priti nad otok. Motorji so se čuli trideset ur, nakar so letala odletela proti jugozapadu. Prebivalstvo otokov je mnenja, da so letala metala mine v morje, češar pa ni bilo mogoče videti. Vse prebivalstvo otokov je bilo alarmirano. Krajevna nogometna tekma, ki se je pravkar začela, je bila prekinjena ter ves promet ustavljen.

Velika nemška ofenziva se pričakuje spomladi

Pariz, 26. nov. j. (Havas). Po vesteh iz zanesljivega vira je bil v četrtek na konferenci, ki jo je imel kancelar Hitler s člani nemškega štaba in admiraltete sprejeti dalekosežen načrt o bodočih nemških vojnih operacijah. Močnejše delovanje nemške vojske in mornarice se pričakuje šele za prihodnjo pomlad. Med tem časom se bodo izvrševali samo letalski napadi na vzhodno angleško obalo ter nadaljevala pomorska vojna v sedanjem obsegu. Za pomlad se bodo letalski napadi na Anglijo organizirali v največjem obsegu s ciljem »povzročiti v Angliji živno krizo«. Prav tako se bo razširila podmorniška vojna proti angleški mornarici, kakor tudi proti ladjam nevtralnih držav. Proti nevtralnimi državam bodo podvzeli tudi razni drugi ukrepi z namenom, da se popol-

nu pripada potopljena ladja »Terekuni Maru«, sprejela sklep, da bodo odslej ladje te družbe pristajale v Liverpoolu in ne v Londonu.

Berlin, 26. nov. AA. DNE poroča iz Tokija: Japonski tisk komentira protest japonske vlade v Londonu zaradi poostrite angleških blokadnih ukrepov. »Jomiuri Simbun« smatra, da je angleška vlada krčila s tem mednarodno pravo ter pravi, da je Japonska deloma odvisna od blaga, ki ga uvažajo iz Nemčije in da bo imela zaradi tega japonska industrija izgube. List smatra, da je japonska vlada poklicana ukreniti vse, v zaščito japonske industrije. Tudi »Ašahi Simbun« obsoja nove angleške ukrepe in pravi, da Anglija nima nobene občutne namere napram interesom nevtralnimi državah. Japonska se ne more strinjati z angleškimi stališčem. Japonski protest v Londonu ni v nasprotju z japonsko politiko nevtralnosti.

Stockholm, 26. nov. j. (Havas) Zaradi protesta švedske proti poostritvi blokade s stran Anglije in Francije, so do nadaljnega prekinili trgovinska pogajanja med Anglijo in Švedsko. Švedska je angleško trgovinsko delegacijo opozorila na usodne posledice, ki jih bo imela odločitev zavezniških sil na trgovino nevtralnimi držav. Po uradnih švedskih virih je ugotovljeno, da je bilo doslej zadržanih v nemških pristaniščih v preiskavi 37 švedskih ladij, 13 jih je natovornjenih z lesom in so bile namenjene v Nizozemsko in Švedsko, 8 pa je bilo namenjenih v Anglijo po premost. Posamezni parniki so v nemških pristaniščih od 1 tedna do 1 mesca. Švedski list »Dagens Nyheter« trdi, da je več švedskih parnikov bilo zadržanih te dni v Angliji, kjer se pa vrši pregled blaga mnogo hitreje kakor v Nemčiji.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 26. nov. AA. Današnje vojno poročilo vrhovnega poveljstva se glasi: Ponoči aktivnost pilotov v pokrajini ob Vogezih.

Pariz, 26. nov. br. V svojem dodatnem poročilu ki današnjemu jutrnemu vojnemu poročilu pravi Havas, da so sedaj v resnici pričeli zmanjševati oddelke nemškega vojaštva, ki je bilo v pričetku mesca koncentrirano na nizozemsko-belgijski meji. Na zapadni fronti je bilo nemško izvidniško delovanje živahnejše zlasti pri Bietschu. Tudi vzhodno od Mozele so Nemci skušali izvršiti nov napad na neko francosko postojanko, prav tam kakor v petek. Nemci so prodrali proti postojankam v dveh ločnih oddelkih, francosko topništvo pa je s ostrim zapornim ognjem sovražnika poglavo nazaj.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 26. nov. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi izdalo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu le malo topniškega streljanja. Včeraj so eskadre nemških letal napadle angleške pomorske sile v severnem delu Severnega morja. Pri tem so izvršili nemški letalci štiri zadetke v polno. Kolikor je bilo mogoče doznati povsem objektivno, je bila neka angleška križarka tipa »Aurora« hudo poškodovana. Izvidniško delovanje nemškega letalstva se je tudi včeraj nadaljevalo in je seglo vse do Shetlandskega otočja. Sovražnik je skušal včeraj popoldne preko Helgolandskega otoka z letali vdreti nad severno-zapadno Nemčijo, toda protiletalsko topništvo za je že na obali Severnega morja prisililo, da se umaknil. Nemško letalstvo ni imelo nobenih izgub.

Obalni stražni čoln št. 301 se je po eksploziji potopil ob vzhodu v Veliki B. t. Za 16 članov posadke ni sleda.

Chamberlainov obisk pri letalskem poveljništvu

London, 26. nov. AA. (Reuter). Predsednik vlade Chamberlain je s soprogo popoldne obiskal poveljništvo letalstva.

z noma zavre trgovina med Anglijo in nevtralnimi državami.

Pariz, 26. nov. j. (Havas) Poročila, da so Nemci umaknili svoje čete z belgijske in nizozemske meje, so se izkazala za preaglena. Opazovanja francoskih letal ev, kakor tudi informacije, ki jih je dobilo francosko vojno poveljstvo, dokazujejo, da pomeni sedanje premikanje nemških čet ob meji samo ukrep, ki je potreben za njihovo trajno razmestitev. Izvršena je bila samo neke vrste koncentracija na ta način, da so se posamezni oddelki pomaknili globlje v zaledje, dočim so bili prej maskirani v globino 20 km za belgijsko-nizozemsko mejo. Navzlic temu ima nemško vojno poveljništvo še vedno možnost, da svojo vojsko v 24 urah znova zbere ob meji v prvotni jakosti.

Nemške grožnje Nizozemski

Monakovski atentat povod za novo nemško akcijo proti zapadnim nevtalncem

Berlin, 26. nov. z. Vojna z Anglijo, monakovski atentat, afera z angloskima funkcionarjema Stevensom in Besom in še nekateri drugi dogodki so izzvali v tujih kraljevih političnih krugih vse mogoče kombinacije, v katere se vpeta tudi Nizozemska in Svica. Po inermacijah poročevalca usta »Neue Zürcher Zeitung« je treba računati s tem, da bo Nemčija v kratkem začela novo akcijo, zlasti proti Nizozemski.

V zvezi s tem je velikega pomena članek, ki ga je objavila »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« v njenem naglasu, da so Angličje za takoj od početka priče izražali tudi nevtralnemu področju za svoje carinske akcije, ki naj bi uničile Nemčijo. Zato je potrebno, da Nemčija koncentriira vsvojo pozornost tudi na nevtralne države, kjer se take akcije pojavljajo Incident pri Venioju, pri katerem sta bila prijeta angleška emisarja, je najbolje pokazal, da so nizozemske oblasti celo tolerirale tako angleško delovanje na svojih tleh.

Poročevalce omenjenega švicarskega lista sklepa, da hočejo Nemci seveda čisto zakonitimi ves dejanski stan incidenta pri Venioju in ga izigrati proti Nizozemski z očitkom, da se je izneverila svoji nevtralnosti, ker je sodelovala pri dejanju napršenem proti Nemčiji. V ostalem še ni opaziti v nemškem tisku nikakih znamenj nove poostre kampanje proti Nizozemski in drug m zapadnim nevtalncem, toda pri sedanjem položaju je treba smatrati tudi njegovo ledeno rezerviranost v odnosu

do Nizozemske za najneugodnejše znamenje. Glede na napovedane angleške ukrepe s katerimi se bo blokada Nemčije ojačila je tak razvoj nemške politike tudi povsem razumljiv. Nemčija je doslej izvažala svoj premog n. pr. v Italijo preko Rotterdama Vsaka misel, da bi se sedaj ta izvoz usmeril po železnici čez Brenner ali Trbiž, je nemogoča, ker za take transporte n na razpolago dovolj železniških vozov, a so poleg tega tudi znatno dražji. Če bi sedaj Anglija blokirala rotterdamsko luko, bi se v resnici Nemčiji povzročila ogromna škoda.

Tudi proti Švici

Basel, 26. nov. z. »Baseler Nachrichten« opozarja danes, da so pričeli v Nemčiji glade na dejstvo, da se je Otto Strasser nekaj časa mudil v Švici, spraviati v zvezi s Strasser-Elserjevo zaroto in monakovskim atentatom tudi švicarsko nevtralnost. List navaja članek nemškega lista »Boden-seerundschau«, ki pravi, da sta bili Nizozemska in Svica centralni zarote, ki so jo Angličje zasnovali proti Hitlerju, a se je v Monakovu izjalovila. List pravi nadalje, da je Strasser že dolgo pred atentatom svobodno deloval na švicarskih tleh in da se švicarske oblasti še niso zmenile za nj. »Baseler Nachrichten« vidi v tem nedopustno vmešavanje v zadeve nevtralnih držav in izražajo mnenje, da bodo švicarske oblasti dale Nemcem pravičen odgovor na take neutemeljene očitke.

Izredni občni zbor Pokojninskega zavoda

Zahteve dalmatinskih delegatov v zvezi s priključitvijo Dalmacije k zavodu v Zagrebu

V dvorani Dejavke zbornice so se danes sestali novo izvoljeni delegati Pokojninskega zavoda k izrednemu občnemu zboru, da izvolijo novo upravo. Občni zbor je ob 10. otvoril predsednik dr. Anton Mihavec, ki je pozdravil navzočnega zastopnika ministra za socialno politiko načelnika Jeremica in zastopnika bana nadsvetnika dr. Karlina. Na predsednikov predlog je bila z vobora poslana udanostna brzojavka Nj. Zb. kralju Petru II., pozdravne brzojavke pa so bile poslane ministru za socialno politiko dr. Srđjanu Budisavljeviću, banu dravske banovine, banu banovine Hrvatske in pokojninskim zavodom v Beogradu, Zagrebu in Sarajevu. Predsednik je nato sporočil, da so novo izvoljeni delegati iz Dalmacije že položili prisego pri izstavitvi banske oblasti v Splitu. V imenu ministra za socialno politiko je zborovalce pozdravil načelnik Dušan Jeremić.

Poročilo o volitvah delegatov

V svojem poslovnem poročilu je predsednik najprej poročal o volitvah delegatov Pokojninskega zavoda. Velika večina članov je bila za to, da se postavi sporazumna lista. K sodelovanju so bile vabljene tudi skupine, ki se sporazuma niso udeležile in so vložile svoje posebne liste. Volilna komisija je bila vezana na določila volilnega reda in je vrnila nepravilne liste v popravilo. Ker pa tudi popravljeni kandidati listi skupine izven sporazumne nista ustrezali predpisom, je komisija ta dve listi zavrnila in je potrdila samo združeno listo zasebnih nameštencev in listo združenih delodajalcev. Postopek volilne komisije je odobrila banska uprava in je pravilnost priznala tudi upravno sodišče v Celju. Ker tožba na državni svet, ki jo vložili predstavniki zavrnjenih list, nima odločilne moči, je bil sklican današnji občni zbor.

Odcepitev Dalmacije od pokojninskega zavoda

Med vprašanji, ki jih bo treba v kratkem rešiti, zavzema najvažnejše mesto odcepitev Dalmacije iz teritorija Pokojninskega zavoda v Ljubljani in priključitev k zagrebškemu zavodu. Ministrstvo za socialno politiko je že poslalo ljubljanskemu zavodu poziv, da izvrši vse priprave za odstopitev dalmatinskega teritorija. Ljubljanski zavod se že pogaja o načelih likvidacije, ki naj bo objektivna in poštena za obe strani. Kar so Dalmatinci zbrali, je njihovo in bo šlo z njimi, zlasti premoženje in pridobljene pravice. Slovenski in dalmatinski nameštenci pa bodo morali sorazmerno prevzeti tudi bremena (primanjkljaj), ki so nastala zaradi valorizacije prevzetih obveznosti dunajskega in drugih pokojninskih zavodov, nadalje primanjkljaj ki je nastal zaradi odpisov na nepremičninah zaradi tečajne in valutarne razlike pri vrednotenju papirjih in končno primanjkljaj, ki je v zvezi z zvišanjem premijske rezerve strožjega računanja rokov in prekomernih nastopov pridobitne nezmožnosti. Iz Pokojninskega zavoda v Ljubljani bo izločenih 2.500 članov, ki bodo prešli k zavodu v Zagrebu.

Gospodarstvo Pokojninskega zavoda močno tangira uredba o naložbi 60% razpoložljive imovine v državne papirje. Do leta 1938 je moral zavod naložiti v državne papirje le 20%. Razume se, da moramo dati državni sredstva, kadar to zahteva potreba, seveda samo toliko, da se gospodarski temelji za vodo ne zrahljajo preveč z enostransko naložbo imovine. Zavodna uprava dela na to, da se ti strogi predpisi vsaj delno izvajajo, če jih že ni mogoče približati prejšnjim predpisom.

Zavarovanje trgovskih pomočnikov

V nadaljnjih svojih izvajanjih je predsednik omenil, da so le še trgovski pomočniki izven kroga zavarovancev Pokojninskega zavoda. Danes pa moramo trgovske pomočnike glede na njegovo izobrazbo, način zaposlitve in kvalifikacije dela smatrati kot nameštence, ki spada v pokojninsko zavarovanje. Pokojninski zavodi v Jugoslaviji so se sedimlji v tem, da se tudi trgovski pomočniki postopno uvedejo v to zavarovanje. Nova uprava bo morala med drugim rešiti tudi vprašanje prilagoditve dajatev za zavarovanje in prejemkov iz zavarovanja glede na današnje razmere.

Novo upravo Pokojninskega zavoda

Novo izvoljene delegate je nato zaprisegel nadsvetnik dr. Karlina. Naka je predsednik prešel k volitvam uprave. Sporazumno so bili izvoljeni v upravni odbor: iz delodajalske skupine: gg. Ivan Avsenek (namestnik Josip Bahovec), dr. Bogdan Žužek (nam. dr. Janko Berce), dr. Mirko Božič (nam. dr. Anton Megušar), dr. Maks Obersnel (nam. Viktor Naglas), Franc Jeglić (nam. Franc Jerić), dr. Edu. Bulat (nam. Doko Pavao) in za primer odcepitve Dalmacije Ferdo Pintar (nam. Antor Krejčić); iz delojemalske skupine gg.: Ivan Tavčar (nam. Janez Markelj), Franc Vreče (nam. Anton Briški), Feliks Čop (nam. Jože Čibej), Lekan Jože (nam. Franjo Sekolec), Tomo Troj (nam. inž. Leo Knez), N. Klarič (nam. Vatroslav Pavić) in za primer odcepitve Dalmacije Ervin Repovž (nam. Klinar Fran). V rasedišče so bili izvoljeni gg.: dr. Dermastia (nam. dr. Jereb), dr. Lipold (nam. dr. Kalan), Anton Stempfar (nam. Albert Medvešček) Janko Cestinar (nam. Vilko Cuderman) Končno sta bila izvoljena kot predsednika računskih saključkov Karol Čeč (nam. Vitoold Bliskupski), Stanko Beder (nam. Joško Biber).

Deklaracija dalmatinskih delegatov

Po končanji volitvah je dalmatinski delegat Vatroslav Pavić v imenu delegatov, izvoljenih na področju banovine Hrvatske, ki so imeli 26. t. m. v Zagrebu svoj sesta-

nek, podal soglasno izjavo, ki pravi v glavnem sledeče: Delegati Pokojninskega zavoda, izvoljeni na področju banovine Hrvatske, pozdravljajo odločno bana banovine Hrvatske, da se zavarovanci s tega področja priključijo Pokojninskemu zavodu v Zagrebu, vendar zahtevajo, da bodo pri tej priliki v celoti zaščitene in realno pokrite vse njihove doslej pridobljene pravice. Dosedanji pregled dela Pokojninskega zavoda v Ljubljani je pokazal, da se je pri tem zavodu dosegel gospodarsko in nasprotju s načelom rednega gospodarja, kar je povzročilo zavodu primanjkljaje. Delegati s področja banovine Hrvatske zavračajo vsako odgovornost za to delo, na katerega niso imeli vpliva, ker so bili šele v preteklem volilnem razdobju zastopani v upravi zavoda. Nadalje zahtevajo, da dosedanji zavarovanci s področja banovine Hrvatske s 1. januarjem 1940. preidejo v članstvo Pokojninskega zavoda v Zagrebu z vsemi pravicami ostalih članov zavoda in brez odvzika pod kakršnimkoli imenom in iz kakršnegakoli razloga. Končno zahtevajo, da banska oblast v Zagrebu revirira dosedanji zakon o pokojninskem zavarovanju nameštencev in izda novi za pokojninsko zavarovanje nameštencev povoljniji zakon. Posebno deklaracijo so podali še na-

Mariborska kronika

Zažigalne bombe na Maribor

Danes dopoldne je bila velika gasilna vaja mariborske gasilne čete. Vaja se je vršila pod predpostavko, da je v mestu pokvarjen vodovod in da je odpovedala tudi električna naprava. Nadaljnja predpostavka je bila, da so se pojavila nad Mariborom sovražna letala, ki so vrgla na 40 krajih v mestu zažigalne bombe brez plinske primesi. Zaradi tega se je vnelo skladišče Franzovega mlina v Melju, v poslopju pa je nastal ogenj in arhivskih prostorih. Posamezne gasilce so alarmirali s posebnimi kurirji kar se je zgodilo precej hitro. Vodo so dovažali v tankih iz Drave. Počehove in bližnjih potokov. Gasilno orodje je bilo smiselno razmeščeno po mestu; v Melju je bilo več orodja. Vaja je trajala skupno z alarmom 34 minut. Pokazala je preizkušene odlike mariborskih gasilcev. Ob priliki današnje vaje si je pridobilo poveljstvo dragocene izkušnje tako glede rezerviranja vode na več krajih v mestu, kakor tudi glede ureditve posebne kurirske službe.

Otvoritvena predstava studenške sokolske odrske družine

Snoči je bila v studenškem Sokolskem domu lepo uspeša otvoritvena predstava studenške sokolske odrske družine ki uživa svoj sloves po vsej Sloveniji. Marljivji igralci so uprizorili znamenito Ingridovo češko opereto »Tam na gorah«. Deležni so bili lepega uspeha Režija je bila v večjih rokah g. Mikarja, muzikalno vodstvo pa v rokah akademskega slikarja g. Maksa Kavčiča, ki je oskrbel tudi scenografijo. Opereto je dobro prevedel g. Grgič, baletne vlože pa je našturil g. Brunčko. Občinstvo je

Sredi noči v goreči hiši Sosedovi so jih pravočasno zbudili, da niso postali žrtve ognja

Prmskovo, 26. novembra. Pri Kuhljevih na Stari gori je nedavno ponoči počelo goreti. Kuhljeva družina je v usodnem trenutku vsa trdno spala. K sreči je ogenj osetil sosedovo hišo in prebudil sosedove. Videc, da je že ves krov pri Malki, kakor se pravi pri Kuhljevih po domače, v ognju, so stekli iz hiše in začeli Kuhljeve klicati.

Nesrečna družina je prišla iz goreče hiše le na pol oblečena. Posebno je bil žalosten pogled na gospodarja ki že dve leti bolega na nogah. Z največjo muco so ga rešili iz goreče kamra. Kuhljevi so oteli samo tisto, kar so vrgli sredi noči nase. Vse druge jim je pogorelo. Nesreča je tem hušja, ker so imeli v hiši tudi nekaj zaloge za zimo. Družina šteje bolnega očeta, mater, ki je vzdrževala družino, in pet otrok. Zdjaj so vsi resnični siromaki. Tem huje so prizadeti zato, ker so bili zavarovani se za en sam tisočak. Kaže vose, da je zgradbo zažgala hudobna roka.

Čisto obubožanim Kuhljevim je dovolila naša občina, da smejo nabirati po okolici milofare. Potrdilo so jim izstavili za 14 dni. Zdjaj so se nesrečni otroci Kuhljevi napotili v dolino in bodo pri dobroserčnih ljudeh zaprosili za staro obleko in za živč. Pa bodo morda tu in tam dobili tudi kak dinar. Potrebni so vsa.

Velik shod za žensko volilno pravico

Beograd, 26. nov. p. V Inženirskem domu je bilo danes veliko žensko zborovanje, ki ga je priredila aliansa ženskih pokretov. Na zborovanje so prišle delegatke iz vseh pokrajnih držav. Shod je otvorila in mu predsedovala ga. Alojzija Štebi, govorila je pa tudi ga. Milena Mohoričeva iz Ljubljane, ki je opisala socialni in gospodarski položaj žensk v Jugoslaviji ter poudarila solidarnost slovenskih žena z onimi v državi. Ob koncu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, naj se v novi volilni zakon sprejme določba, po kateri bodo tudi ženske dobile aktivno in pasivno volilno pravico na podlagi splošnega in tajnega glasovanja v vse zakonodajne in samoupravne korporacije. Ženske naj imajo volilno pravico po enakih pogojih kakor moški.

Nova palača Prizada

Beograd, 26. nov. p. Danes so slovesno posvetili novo poslopje Prizada v Beogradu. Poslopje je zelo monumentalno, ima

mešanski delegati, izvoljeni na listi »Bočić, S. P. N. i pomorci« v drugem volilnem okrožju (Dalmacija). Ti delegati v daljši izjavi protestirajo proti postopanju pri volitvah na področju okrožnega urada v Ljubljani, nadalje proti temu, da od 6. decembra 1938 ni bila sklicana seja zavodnega upravnega odbora in proti postavitvi komisarija za dalmatinsko področje pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Sklicujoč se na okolnost, da dalmatinski zavarovanci niso imeli vpliva na upravo ljubljanskega Pokojninskega zavoda in so imeli zadnjih pet let samo enega člana v upravi, odklanjajo odgovornost za poslovanje in zahtevajo najstrožjo revizijo, zlasti pa, da se prenosa zavarovancev k Pokojninskemu zavodu v Zagrebu izvrši tako, da se ne prenese samo ustrezajoči del imovine po bilančni vrednosti, temveč po današnji stvarni vrednosti. Nadalje zahtevajo zboljšanje pokojninskega zavarovanja in olajšave v pogledu posameznih starostnih dob. Gornja izjava je vzbudila med slovenskimi delegati proteste in medklice.

V imenu slovenskih nameštenskih delegatov je nato inž. Vinko Košir prečital izjavo, ki pravi glede na resolucijo dalmatinskih delegatov: Odobravamo željo in zahtevo dalmatinskih delegatov, da se teritorij pokojninskih zavodov na novo razmeje in da se Dalmacija priključi novemu zavodu v Zagrebu, želimo pa, da se istočasno z delitvijo Pokojninskega zavoda brezpojnogno decentralizirajo tudi vse ostale socialne institucije, zlasti Osrednji urad za zavarovanje delavcev in trgovske bolnišnice blagajne. V interesu vseh naših socialnih institucij in vseh slovenskih zavarovancev želimo, da bi se ta decentralizacija izvršila takoj.

bilo s snočno otvoritveno predstavo zelo zadovoljno.

Zameglitev Tezna

Danes dopoldne je bila na Tezmem znaniva vaja s posebnimi zameglitvenimi napravami, ki so izdelke tukajšnje tvrdke »Kovine«. Vaji so prisostvovali tudi zastopniki mestnega vojaškega urada, mestnega gradbenega urada in pobreške občine. Zameglitev je povsem uspeša. Umetna megla nastane namreč zaradi delovanja specialnih kislin in kemičnih sestavin.

Vlom v občinsko blagajno

Drzen vlom je bil izvršen v občinsko pisarno v Topolšici. Iz pisarne mize je zignjeno 4500 din gotovine. Vlomilec je prišel v notranjost pisarne tako, da je prežagal železni križ na oknu. Na kraj vzlaga je prispel tudi daktioskop mariborske policije g. Grobin, ki je posnel prstne odtiske. Na podlagi odtislin so orožniki prijeli občinskega tajnika Josipa Berložnika, ki je dejanje priznal. Pri njem so našli še 2900 din. Pri zaslišanju je izpovedal, da je bil v veliki denarni stiski in da je hotel z ukradenim denarjem poravnati razne obveznosti. Oddali so ga v sodne zapore.

Vse krađejo

Cevljarju Josipu Grguloviču iz Delavske 21 so ukradli kolo znamke »Center« z evidenčno številko 2-20399, pekovski pomočniku Viljemu Španerju iz Studencev kolo znamke »Steyera« z evidenčno številko 2-126592 in delavki Marijeti Lorberjevi kolo znamke »Ramador« z evidenčno številko 2-196794. Tekstlinemu podmojstru Alojziju Vatovcu so sneli s kolesa električno svetilko. Na dvorišču poslopja Pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu so odnesli dve kanalski rešetki.

Objave

Akademijska vojnih dobrovoljcev in »Preporoda«, v četrtek 30. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kazine v Ljubljani v proslavo državnega in narodnega praznika. Obliin in pester spored, vojaška godba, govor, pevski in glasbene točke, Obieka poljubna, brez vstupnine. Razpored sedezev koncertni. Uprava organizacije vojnih dobrovoljcev in »Preporoda« v Ljubljani.

Akademijski odesk Jugoslovensko-bolgarske lige bo imel danes redni letni občni zbor v prostorih društva YMCA, Wolfova ulica 10/III, ob 20. Članj in prijatelji vabljeni.

Naše gledališče

D R A M A
Ponedeljek 27.: zaprto.
Torek, 28.: zaprto.
O P E R A
Ponedeljek, 27.: zaprto.
Torek, 28.: Sabaka kraljica. Red B.

Nova poostritev spora med Finsko in Rusijo

Hudi napadi moskovske vlade na finsko vlado

Moskva, 26. nov. br. Vse kaže, da se finsko-ruski odnosi ne bodo zlepa zboljšali. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, je nemška vlada Finski prijateljsko svetovala, naj se na kak način sporazume z Rusijo, ker bi drugače zaradi sedanje napetosti med obema sosedama lahko nastali še izredno resni spori. Zadnji govor, ki ga je imel predsednik finske vlade je poudaril, da Finska vztraja pri svoji neodvisnosti in teritorialni nedotakljivosti, ki jo bo branila tudi z oboroženimi silami, je izzval v tukajšnjih političnih krugih hudo reakcijo. Današnja »Pravda« je objavila uvodnik, v katerem izredno ostro odgovarja na omenjene Kajanderove izjave. Finskega ministrskega predsednika imenuje cirkuškega direktorja in lopova. Finska bi se morala za svojo neodvisnost sploh zahvaliti Rusiji. V Finski je proti Rusiji le meščanstvo. Finska vlada je prevarala finski narod, ki je bil za takojšen sporazum z Rusijo.

Kočljivi finančni položaj Finske

Helsinki, 26. nov. br. Državni proračunski odbor je pričel razpravljati o novem finskem proračunu. Po načrtu, ki ga je pripravila vlada, bi moral proračun znašati malone 6 milijard finskih h mark. Ker bi to pomenilo znatno povečanje državnih dohodkov, se je državni odbor že na prvi seji odločil, da se zdatki znižajo kar za 700 milijonov mark.

Helsinki, 26. nov. j. (Tas). Finska vlada je izdala izazne odloke, s katerimi se znatno povišujejo davščine. Tako se je povečala trošarina na vžigalce za 100%. Prav tako je znatno povečana trošarina na kavo in sladkor. Davek na pridobitno se je

zvišal za 20%. Nadaljnji ukrepi, ki jih je podvelja finska vlada za sanacijo svojih financ, ki so težko obremenjene zaradi mobilizacije, se nanašajo na ukinitve dotacij raznim prosvetnim in sanitarnim zavodom. Vsi ti ukrepi pa lahko prinesejo le malenkostno ublažitev težkega finančnega položaja Finske, ki zlasti mnogo trpi zaradi zmanjšanja eksporta. Proizvodnja se je znatno zmanjšala, kar ima Finska sedaj pod orožjem nad 300.000 ljudi. Izdatki za to armado znašajo nad 60 milijonov finskih mark na dan.

Nemci zaplenili dve finski ladji

Helsinki, 26. nov. j. (Reuter). Nemške kontrolne ladje so zaplenile 2 finska parnika in sicer »Britanica« (3000 ton), ki je vozil tovor celuloze na švedsko ter parnik »Antons« (436 ton), ki je bil s tovorom finskega papirja namenjen v Amsterdam. Obe ladji so odpeljali v nemško pristanišče.

Pred konferenco baltičskih držav

Stockholm, 26. nov. br. Pričetkom decembra se bo v Talinu vršila 10. konferenca zunanjih ministrov baltičskih držav. Inicijativo za to konferenco je dala litovska vlada. Na njej bodo razpravljali o perečih gospodarskih in političnih vprašanjih. Trgovinski promet med baltičskimi državami, je zadnja leta znatno nazadoval. Konferenca bo imela nalogo, da tudi glede na sedanji položaj omogoči tesnejše gospodarsko sodelovanje med baltičskimi državami, ki so bile z izbruhom vojne malone povsem odrezane od svojih dosedanjih tržišč ter po svojih paktih z Rusijo močno vezane na svojo vzhodno sosedo.

Zunanja politika Rumunije se ne ko spremenila

Izjava min. predsednika Tataresca — Rumunija bo ostala lojalno nevtralna

Bukarešta, 26. nov. AA (Radior). Predsednik vlade Tatarescu je zastopnikom tiska izjavil: Čež nekaj dni bom objavil program svoje vlade. V tem trenutku poudarjam da bo ostala zunanja politika Rumunije nespremenjena. Ta politika predtavlja odločno voljo vse države, da lojalno ohrani nevtralnost napram vojujočim se državam in da goji mirljubne odnose in dobre zveze z vsemi sosedji. Prisnost mojega prijatelja Gafenea v vladi kot zunanje ministra jemči za kontinuiteto te politike

četi bi se moralo s skupno sejo senata in poslanske zbornice, na kateri bi imel kralj svoj prestolni govor. Po nekaterih vesteh je bilo zasedanje parlamenta odgodeno preko božiča. Medtem je dosedanji ministar predsednik Argetoianu prevzel vodstvo senata, ki ga je odložil pred nekaj mesci ko je sestavil svoj kabinet.

Nadaljevanje pogajanj z Nemčijo

Bukarešta, 26. nov. br. Kakor zatrjujejo poučeni gospodarski krogi, se bodo trgovinska pogajanja z Nemčijo že v kratkem nadaljevala, ne glede na to pa je rumunska vlada snoči prepovedala izvoz vsega ječmena in rastlinskega olja.

Seja vodstva Rdečega križa pod predsedstvom Nj. Vis. kneginje Olge

Beograd, 26. novembra a Danes je bila v Beogradu v Starem dvoru slavnostna skupna seja osrednjega upravnega in nadzornega odbora društva Rdečega križa pod predsedstvom Nj. Vis. kneginje Olge, predsednice Rdečega križa. Kneginja Olga se je pripeljala s svojim spremstvom ob 10 v stari dvor, kjer so jo pričakovali vsi člani obh glavnih odborov društva s prvim podpredsednikom univ. prof. dr. Ivanom Dja jo na čelu. Nj. Vis. kneginja Olga je otvorila sejo s sledečimi besedami:

Otvarjam skupno plenarno sejo glavnega upravnega in glavnega nadzornega odbora. Delo Rdečega križa, ustanove, ki si je na vsem svetu pridobila zasluženno priznanje in spoštovanje me je vedno zanimalo. Zaradi tega sem z veseljem sprejela dolžnost predsedništva našega društva Rdečega križa, ki so mi ga kraljevi namestniki nepravno zaupali. Ljubim je da se mi nudijo prilika videti zbrane glavne predstavnike našega največjega dobrodelnega društva Kot humana in privilegirana avtonomna na narodna ustanova, je naše društvo na osnovi zakonitih mednarodnih konvencij in posebnega zakona priznano kot dru-

štvo. Rdečega križa kraljevine Jugoslavije in kot pomožni organ vojne sanitete za čas vojne. Znanje so vam zelo važne naloge društva. Za njihovo izvrševanje so potrebna znatna sredstva, široko sodelovanje in popolna podpora vsega našega naroda, samoupravnih in državnih organov, posebno pa požrtvovalno in neprestano delo Temu delu se posvečam z vso voljo, ter vas, gospe in gospodje, pozdravljam in prosim, da mi z vašim sodelovanjem pomagate, da uspešno izvršim svoje častne dolžnosti.

Na ta pozdrav se je Nj. Visočanstvu zahvalil prvi podpredsednik dr. Dja, ki je v imenu predsedništva in članov obh glavnih odborov izjavil pripravljenost, da s požrtvovalnim delujejo za uspeh in napredek društva. Nato se je začel obravnavati dnevni red. Sprejeti so bili sklepi glede organizacije uprave društva v banovini: Hrvatski in osnovi predpisov zakona in Pravi društva Rdečega križa. Razlog tega so proučevali tudi vprašanje predloga za izpremembo in dopolnitev zakona o Rdečem križu z namenom, da se zagotovijo društvu potrebni dohodki in privilegiji za uspešno delo za cilje, ki jih zakon predvideva.

Več prostora malim narodom

Problem življenjskega prostora je za male narode še mnogo večjega pomena kakor za velike, ki si med sabo delijo bogastvo sveta

Nekateri narodi skušajo prirediti svet, da jim je zaradi premajhnega narodnega in državnega ozemlja oziroma »življenjskega prostora«, ki pa jim, kakor znano, ne pomeni vedno sinonima za narodno ozemlje — onemogočen nadaljnji biološki, gospodarski in kulturni razvoj.

V Nemčiji s priključenimi Sudeti, Avstrijo in Klajpedo (torej na pravem nemškem teritoriju brez pozneje priključenih delov slovenskim prebivalstvom) znaša relativna gostota prebivalstva 136, v Italiji 133. V jugoslovenskem delu Slovenije pa znaša relativna gostota 76. Če upoštevamo tudi ostalo slovensko ozemlje, pa dobimo, da prebiva v splošnem na 1 km² slovenskega narodnega teritorija 90 ljudi.

Majhen narod in veliki

Na prvi pogled sta Italija in Nemčija mnogo bolj goste obdelani kakor Slovenija. Toda če gremo stvari malo bolj do dna, se nam pokažejo dejstva v drugačni luči. Odkrijemo namreč, da gre visoka relativna gostota prebivalstva v Nemčiji na račun razsežnih, goste naseljenih industrijskih in rudniških predelov kakor so n. pr. Posarje s 424 ljudmi na kvadratni km, Vestfalija z gostoto 249, Saška z gostoto 347 in Porenje z gostoto čez 300. Ako izločimo samo te štiri industrijske dežele, dobimo za vse ostalo nemško ozemlje že precej nižjo relativno gostoto 116. V teh štirih pokrajinah pa o preoblasti industrijske pokrajine morejo prerediti s svojimi naravnimi zakladi in s svojim prometom skoro neomejeno število prebivalstva. V Italiji moremo vzporediti tem nemškim industrijskim pokrajinam velika industrijska središča v Zgornji Italiji, okrog Milana, Turina itd.

Važno mesto zavzemajo z ozirom na relativno gostoto prebivalstva v Nemčiji in Italiji tudi vele mesta, ki bi jih mogli razdeliti v dve vrsti: v velika politično-upravna središča, pa tudi kulturna središča države, kot so n. pr. Berlin, München, Dunaj in Rim in pa v trgovsko industrijska vele mesta, skozi katera se pretaka množična reka svetovnega blagovnega in ljudskega prometa in ki so v veliki meri udeležena pri posredovanju meddržavnega in medkontinentalnega prometa, torej mesta, kakor so Hamburg, Frankfurt, Dortmund, Köln, Bremen, Genova, Neapel, Trst in Benetke. To so tranzitna mesta svetovnega prometa, od katerega v glavnem živijo njihovi prebivalci. Če bi izločili iz nemškega ozemlja (z Avstrijo in Sudeti) vsa vele mesta z nad 100.000 prebivalci, bi odkrili, da znaša ljudska gostota za vse ostalo nemško ozemlje le še — 97. In v tem so seveda vključeni še vsi prej omenjeni industrijski predeli — razen vele mest kajpada. Če bi pa izločili še te industrijske predele, bi dobili relativno gostoto, ki bi bila najbrž še manjša od ljudske gostote slovenskega ozemlja.

Pa kolonialni imperij

Italija poseduje še velik kolonialni imperij, ki jo uvršča med največje kolonialne sile sveta, to je na tretje mesto, takoj za Anglijo in Francijo, oziroma na četrto, če hočemo šteti med kolonialne sile tudi Sovjetsko Rusijo. Italija obvladuje danes 3.648.000 km² zemlje, od česar je 3.345.000 kvadratnih km kolonij (z Albanijo). Na kvadratni km zemlje v italijanskem imperiju, vsehvi Italijo, pride na ta način le 15 ljudi, od tega 12 Italijanov. Seveda ni ravno vsa kolonialna zemlja primerna za italijansko poljedelsko kolonizacijo, toda Albanija, veliki deli Libije in Abesinije nudijo v tem pogledu italijanski kolonizacijski politiki naravnost odlične razvojne možnosti, ki jih energično in v naglem tempu izrablja, saj naseli samo v Libiji vsako leto 20 do 25 tisoč italijanskih kolonistov. Kakor znano, se Italija trudi, da bi naselila in privabila vse svoje izseljence izven italijanskega imperija, predvsem tiste, ki živijo zdaj v Franciji in Južni Ameriki. V ta namen je izdelala italijanska vlada obsežne načrte.

Relativna gostota prebivalstva pa sama po sebi še nikakor ni objektivni znak za preoblastenost kakšne dežele, kakor vidimo, ker igrajo pri tem naravni zakladi ugodno prometno lego, stopnja industrializacije in vele mesta izredno važno vlogo. Objektivnejši znak za preoblastenost in prenaseljenost je agrarna gostota. V tem oziru pa moramo priznati, da je Slovenija mnogo na slabšem od Nemčije in od Italije. V Nemčiji (v rajhu) pride namreč na vsakega kmečkega prebivalca 2,8 ha poljedelske zemlje (t. j. njiv, vinogradov, travnikov in pašnikov), v Italiji pa 1,12 ha. V Sloveniji pride na 1 kmečkega prebivalca 1,14 ha poljedelske zemlje. To je samo 20 m² več kakor v Italiji, dočim je nemški kmečki prebivalec za 1,66 ha ali za 145,6% na boljšem od slovenskega. V Avstriji pride na vsakega prebivalca, ki se bavi s kmetijstvom prav tako mnogo več zemlje kakor v Sloveniji, namreč 2,12 ha, torej 0,98 ha, ali za 85,9% več ko v Sloveniji.

Zemlja pri nas

To razmerje pa se še poslabša v škodo Slovenije, če upoštevamo, da znaša odstotek njiv pri omenjenem 1 ha in 14 a le 44%, v Italiji in Avstriji nad 50% in v Nemčiji celo 73,5% vse površine. Jasno je, da je to zelo važna razlika, ker njive in vinogradi so mnogo bolj donosni kakor pašniki in travniki.

Slovenija je potemtakem mnogo na slabšem ne samo od Nemčije (in Avstrije), ampak tudi od Italije, ker tistih 20 m², kolikor poseduje slovenski kmet več zemlje, odtehta večji delež njiv in boljša kakovost zemlje — da klime niti ne omenjamo — na povprečnem deležu italijanskega kmečkega človeka. Seveda je tudi v večini ravninski Nemčiji kakovost zemlje v splošnem boljša ko v Sloveniji. Nemci sami se zavedajo, da Nemčija agrarno še davno ni prenaseljena, in tako je nastalo

gibanje, ki ga imenujejo »Entstaedterung« in ki hoče zavreti beg z zemlje v mesta in industrijo in ga preusmeriti v beg iz mest na deželo, v kmetijstvo.

In kri

Svoje zahteve po novem življenjskem prostoru, t. j. po novih ozemljih, utemeljujejo Italijani in Nemci nadalje vsaj nasproti Angležem in Francozom s svojo večjo biološko silo, to je, z večjo rodnostjo in večjem naravnim prirastkom, kakor pa ju zavzema Anglija in Francija. Na drugi strani Nemci, pa tudi Italijani sami, želijo nad padanjem svoje narodne življenjske sile. Z ozirom na padanje nemške življenjske sile naj opozorim le na knjigo Friedricha Burgdörferja Ueberalterung des deutschen Volkskörpers, Berlin, 1934 in na Studije Ruperta von Schumacherja. Res je, da izkazujejo Angleži s 14‰ in Francozi s 16‰ nekaj nižjo rodnost, rodnost v Veliki Nemčiji pa znaša samo 18,3‰. Italijani so nekaj na boljšem, ker znaša rodnost v Italiji še vedno 24‰. Temu nasproti pa znaša rodnost v Sloveniji 29‰, kar dokazuje, da živi v slovenskem narodu kljub pomanjkanju zemlje, ki je slovenskemu kmetu še ožje odmerjena ko italijan-

skemu in zlasti nemškemu, in kljub obubošanju ter mnogo pretesnem življenjskem prostoru, v katerega je zagvozdjen, še mnogo večja življenjska sila. Sicer se ne da zanikati, da rodnost zadnja desetletja tudi v Sloveniji počasi upada, toda to ni posledica narodne ostarelosti, življenjske malodušnosti ali moralne pokvarjenosti, ampak posledica obupnih gospodarskih razmer in zoženega življenjskega prostora, ki ne dopušča naraščanja prebivalstva, ker ga pače ne more več prerediti. Kljub temu pa znaša naravni prirastek v Sloveniji še vedno 11‰, medtem ko znaša v Italiji 9,6‰ in v Nemčiji (brez Avstrije, kjer imajo celo že več smrti na leto kakor pa rojstev) 6,4‰.

Velik problem

S tem pa še ni rečeno, da bi tega velikega nacionalnega problema ne mogli rešiti kako drugače. Debatirati se da o tem, kako naj ga rešimo, ne pa o tem, da je zadnji čas, da ga začnemo v naglem tempu reševati. Kajti ni mi treba dokazovati, da je problem narodnega in življenjskega prostora za nas prav take — ali pa še usodnejše važnosti — kakor za velike narode.

Franc Jeza

Igrače - igrače - igrače!

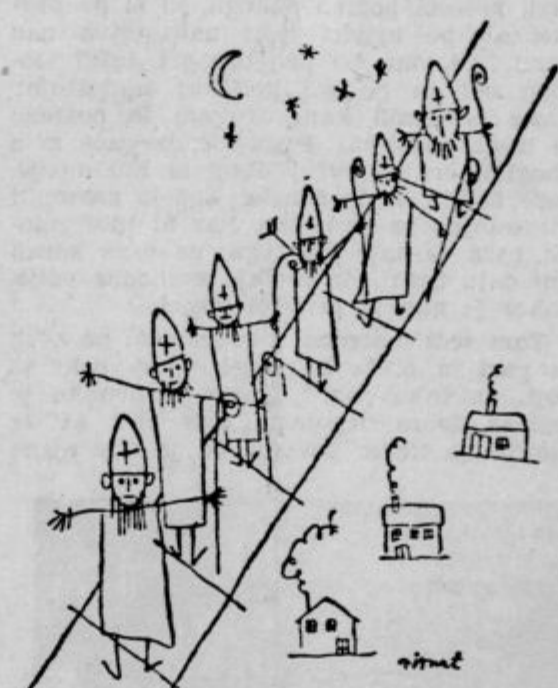

Pogled v prodajalno igrače — paša otroškim očem

Čas miklavževanja nas bo kakor vsako leto povedel v spominih na brezskrbna, prelepa leta prve mladosti in vse, kar smo si nekoč lepega v otroških sanjah poželeli, to zdaj privoščimo in izpolnimo svojim otrokom. Kdor more pač in kolikor želi, mora. Česa drugega se sleherni otrok bolj ne želi kakor igrače. Naj bo še tako preprosta lesena lutka, vprav iz tega mrtvega izrezljane lesa si bo po svoje ustvaril svoj veliki svet in takšna le majhna, neobčutljiva igrača mu bo pomenila dragocen simbol, prvi smisel zanj še zagonetnega nedoumljivega življenja.

Pogled v našo domačo prodajalno otroških igrač nas bo presenetil s svojo bogatostjo — kakšna radost za otroke bi to bila, če bi smel svobodno in na široko

poseči v to bogato zalogo samih mičnih stvari iz lesa! Les namreč je dosti bolj pripraven in trepeten za otrokovo igračo in kaj vse se da iz lesa izrezljati in upodobiti! Na primer lokomotive. Res, pravcate

Takole si mali Jure predstavlja Miklavže, kako prihajajo v noči pred svojim godom iz nebes. En sam bi pač ne obšel vsega sveta

lokomotive iz lesa na katerih ničesar ne pogrésate — dimnik hišica za strojevodjo, luči spredaj, priključni voz za premog, visokos kolesa. — vse seveda iz lesa lepo rdeče in modro pobarvano in se da vključiti za lokomotivo še cel vlak tovornih voz

Nedelja

Igor Torkar

Ali ni vse lepo urejeno na svetu? Kdor na primer ljubi mesto, ima vsega: železobetonске palače, mrtvi soj plinovk, surove, oglate sence, ceste, uklenjene v asfalte. Skratka, jazz granitnih kock, jekla in ljudi s kamnitimi tili. Kdor pa mesta ne ljubi? Tudi zanj je poskrbljeno, da si lahko vsaj oddahne. Saj vzdržiš v ponedeljek, v torek, tudi v petek še, toda v soboto si vsega do grla sit. Če bi tednu pritaknil samo en dan, pa bi človek obupal. Toda teden je ravno prav dolg, v nedeljo pobegnesh, si oddahneš, pa gre za siko. O, čudoviti je takle beg takole na pomlad. Tam zunaj mesta so pomladne sapa, sonce, oble, mehke sence, čista breza, ki zeleni nemara tam kje sredi Sorškega polja. Tam zunaj mesta vsaj včasih naletiš na človeka. Na človeka žuljavih rok, poštenih očeh in toplega srca.

»Zbudite me ob petih,« sem dejal v soboto zvečer gospodinj. V nedeljo zjutraj ob polšestih sem že korajčil proti kolodvoru. Mehkužna Ljubljana je še spala, pogreznjena v rano jutranje megle. Udarcji mojih okovanih čevljev so čudno glasno odmevali od spehkih hiš. V prazni kavarni na vogalu so pušto strile proti stropu neštete noge narobe obrnjenih, na mize položenih stolov. Na nasprotnem pioletu je šumela v rokah dremajočega pometača brezova metla. Fin gospod v elegantni črni sukni,

po pokrit s črnim cilindrom, se je pljano opotekel v stransko ulico. Od povsod je dišalo po megli.

Na postaji so rožljali tovorni vagoni, ko da bi nekdo z jekleno kroglo podiral železne kegle. Kupil sem listek v čakalnici je smrdelo po črnem olju. V kotu sta smučala dva vojaka kar na tleh. Ob glavi enega je ležal nagnit ogrizek debelega jabolka. Preko perona je hitel krmežljav železničar z mastnim usnjem in kovčgom. Od nekod je skozi mego vplil nekdo v monotonih presedkih: Juuu-tro! Jutrooo!

V Mednem sem izstopil. Mimo šmarne gore sem zavil proti Smlečniku. Ko sem prekoračil smlečnikski greben, je pomladno sonce že osvobodilo Sorško polje iz meglenega oblaka. Bil je čudovito lep dan. In potem? Kaj bi opisoval še tolikokrat povedane reči. Skratka, lepo in dobro mi je bilo. Okrog polnočnega sem se pripeljal do večje vas. V gostilno? Ne, kar tule pred vasjo, ob temle zidu bom legel v trave in prigriznil. Po »kosilu« sem si prižgal cigareto. »Ob kakšnem zidu prav za prav polegam?« sem se razgledoval okoli sebe. Bil je zd pokopališča. Ko sem pokopal cigareto do konca, sem vstal odrinil značilna železna vrata vaških pokopališč in stopil pred grobove. »Da malo pogledam,« sem si dejal. Ustavil sem se pred velko grobnico. Znana rodbina. »Saj res,« sem se domislil, »siz te vsaj je doma bivši minister Vincenc Markež. Imena umrlih. V dveh stolpcih. Prebral sem prvi stolpec. Druga je zakrivalo listje vrbe žaluzke, ki je stala v opoldanski tišini vasa negibna. Njene slabotne veje je do tal uklonila teža nekakš-

Miklavž je prinesel

vseh vrst velikosti, no, to bo pa res imenitno in lepo za tistega, ki bo ta pisani vlakec popeljal v svet. Kaj pa letala in avtomobili iz lesa! Prav nič ne zaostajajo za pločevinastimi. Samo čakajo, da jim kdo zavrti propeler ali sede za volan. Otroškemu nežnemu spolu so tudi name-

Pa angeli in parklji so z njim

njene čudovite reči. Miniaturne kuhinje iz lesa, točen posnetek pohištva v malem. Stolčki, mize, kredence in omare, vse s ključki in vdelanimi steklenimi vratci, prave postelje z vso opremo, kuhinjsko posodje in orodje, leseno kajpak. Koliko truda in časa je pač žrtvoval izdelovalec, da je iz lesa izoblikoval in sestavil vse te lepe mične igrače. In leseni otroški vozček vseh velikosti, zibelke v slogu, pa košarice, gugalnice, veternice, kdo naj ve kaj vse so pripravile otrokom v veselje pridine. spretno roke Svet živali je pač vsem otrokom nudile ljubo in drag, zato je posvečena še posebna skrb. Zlasti padejo v oči pikapolonice, v velikosti človeške dlani, lepo pikčaste v vseh naravnih barvah, ki se premikajo na kroglah. Mickey miški je odredeno častno mesto, ponosno dviga glavo in jo pri teku oziroma vožnji

Igrače v najbogatejši izbiri in vsake vrste suho robo kupite najugodnejše

pri tvrdki TABOR

LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 3

Domače delo! Najnižje cene!

na kolesčkih še zvedavo obrača sem in tja, kamor se sproži skrita zmet. Preprosta toda učinkovita igrača. Prav za prav samo dve leseni krogli na osi druga nad drugo. Prva je trup, drugi so pritrdili ušesa, narisali premeteni, šegavi mišji obraz in miška je gotova, kakor vzeta iz filma — otroških sanj. Druge živali ne zaostajajo, vidiš sione, osičke, peteline, kokoši, vse, kar ti srce poželi. Konji seveda, ti so še posebno častno zastopani, majhni konjčki z vso vprego, tudi po dva skupaj in veliki jahalni ali gugalni konji za korajžne fantičke. Kaj pa mislite, to ni kar tako takšen konj, pol metra visok, z naježeno grivo iz prave žime, osedlan s resničnim usnjem sedlom, z ostrogami celo in z vsem, kar je še treba. Sedeš nanj, pokaš za grivo in že gresta s konjem čez planjave. In ne samo konji, tudi zebre so obrzali. Pisana, lepo križata debelušna zebra je morala vzeti nase sedlo in bo zdaj hočeš nočeš nosila čez drn in strm razposajene neugnanje.

Kako neki izdelujejo takšne imenitne gugalne konje in zebre? No, zelo preprosto pa spretno in iznajdljivo. Najprej narise izdelovalec lik konja na velik papir. Potlej izoblikuje v surovem posamezne dele, glavo, trup v štirih kosih in štiri noge. Potlej kose zveže ali pritrdi in konje enostavno s sekuro obteše, slednjič prepleksa z oljnatno barvo. Manjše konje izoblikujejo na avtomatski način in sicer konjski lik kar odtisnejo v les s posebno pripravo, ki bi ji lahko rekli avtomat za rezljanje konjčkov. To je domači izum povsem lesene konstrukcije in se zelo dobro obnese. Takšen gugalni konj, naj bo še tako velik, je izgotovljen v dveh urah. Seveda pomagajo poleg spretnih rok še razne strojne naprave, tako tračna žaga, stružnice, stroji za rezanje in oblikovanje lesa. In zdaj čakajo konjčki in zebre svojih malih gospodarjev. Da jih popeljejo v neznanji široki svet. Voščimo jim srečno pot!

Rože - zdravilo

Hahab (lat. sambucus ebulus) ali smrdljivi bezeg je plazeča se korenika s približno meter visokimi, zelnatimi stebli, k. imajo velike pernatosulicaste liste. Nahaja se v vlažnih mejah, ob cestnem pobočju in ob poteh v gozdni bližini. Cvete jul ja in avgusta z bezgu podobnim, nepravim kobilom, ki ima škriatasto mladje. Zrele jagode nabiramo septembra in oktobra, korenine pa v pozni jeseni. Suhe jagode diše slabo, po grenkih mandeljnih in bezgu. Jagode so zoprnko grenkosladke. Čaj pospešuje močno in potenje. Proti vodenici in obistnim boleznim ga uporabljamo s pridom (2 polni konci noža posušene korenine naj se skuha na časo vode ki naj se pije zjutraj in zvečer po pol čaše). Odvajalno vpliva pomladansko brstje, ki ga skuhamo in zaužijemo z jedjo.

Črna gorčica (lat. brassica nigra, stnaps nigra) ali črna gorčica je enoletna rastlina, ki pogostoma za moža visoko steblo s pecljati listi; spodnji so li-

rasti, zgornji gladki, popolnoma obrobljeni ter ozkosulicasti. Srednjeveliki rumeni cveti imajo ne prilagajočo se čašo. Plodovi se tišče steblo. Nahaja se po vsej Evropi, ob rečnih bregovih, na gramozu in po vrtovih. Cvete od junija do avgusta. Seme zori od avgusta dalje, ter se ob istem času tudi nabira. Raztočeno ima oster in jekel vonj ter pekoč in oster okus. Uporablja se ali kot gorčično testo (enake dele gorčične moke in mlačne, ne vroče vode), ali pa gorčični papir, ki se kupi v lekarni. Gorčični papir omočimo z mlačno vodo in ga položimo na kožo, ki postane nato v nekaj minutah rdeča. Pustimo ga na koži toliko časa, dokler ne občutimo lahkega srbenja, tedaj ga odstranimo. Pri otrocih naj ne leži na koži delj ko kvetjemu 5—10 minut, pri odraslih pa 10—15 minut. Z mlačno krpico izmij nato mesto in ga pokrij takoj s toplim suknom. Ta obliž se uporablja z zelo dobrim uspehom pri bolečinah v prsih, omotici, nezavesti, bronhialni naduhi, bolečinah zob, bolečinah v trebuhu in hrbtu, ob nevarnosti zadušjenja in proti revmatičnim in žilnim bolečinam.

ne melanholije, ki me je spravljala v čudno zamaknenost.

V zvonik kamnite pokopališke cerkvice se je pognala jata razposajenih vrabcev. Sonce je sijalo. Nekje v polju je zaukala lokomotiva vlna.

Zdrnil sem se. Odmaknil sem goste veje vrbe žaluzke in prebral imena umrlih članov rodbine Markež še v drugem stolpcu. Kot zadnje sem čital:

Lonka Markež, stara 29 let...

»Seveda, mi je privrelo iz spomina, to je tista uradnica Lonka. Pred leti je afera Markeževa Lonke dvignila mnogo prahu. Kako je že bilo?« sem nehote bral po spomnu, ko sem zunaj pokopališča legel v travo. Pogledal sem od sonca nasmejan travnik pred seboj in pograbil me je slaba volja: »To je pa že od sila, kam za vruga naj človek pobegne, ja ga ne bo karkoli vedno znova in znova spominjalo mesta in njegovih hudobij?« sem nejevoljno mornjal. Toda bil sem brez moči. Iz spomina je vrelo samo od sebe. In sem sedel v travo, odstopno buljil v bel oblodek, ki je nehalno veslal proti škofje-loškim gričem, in spomin mi je sprotil moji vojni neutrudno sepetaj:

»Oh, čisto vsakdanja storiša življenje tele Markeževa Lonke. Vincenc Markež je bil tisti čas minister. Njegovo sestro Lonko Markež je rodbinski svet dočel, da bo živeła doma na veleposvetstvu. In to zato ker je bila Lonka sicer čudovito lepa in sposobna, toda pri vsem tem grbešta. V resnici, Lonka Markež je bila grbasta. Toda saka naj bo človek, če je grbast, zaprt sred vaške puščobe? In to še mlad človek. Zakaj ne bi smela grbov-

ka živet življenja? Tako je mislila lepa Lonka neštetolet. In končno je preprosta brata Vincenca, da jo je dal v trgovski tečaj in ji potem preiskrbel službo v denarnem zavodu v Ljubljani.

Tako je Lonka postala uradnica. In njeno življenje je zazuborelo v široko strugo. Naivno, dobro dekle je začelo: »Ah, kaj grbavost, kaj nezmožni pogledi ljudi, ko hodim, grbavka, po cestah! V Ljubljani sem, uradnica sem in vsi me imajo radi. Oh, kako je to lepo, če te imajo ljudje radi.«

In so jo imeli radi kar po vseh. In dokler je bila Lonka mlada, je verovala, je zmogovala. Lonka je ljubila brezposelnega profesorskega kandidata Prstenjaka. In on je ljubil Lonko, kajti iz resnične ljubezni ni niti opazil njene grbavosti — dokler je ni prehinavil, da je sprošila zanj pri bratu ministru nastavitve na ljubljanski gimnaziji. In Lonka je trpela, toda mladost je zdravilo za še tako zevajoče rane.

Potem je Lonka ljubila mladega slikarja Mihaela. In on je ljubil Lonko, kajti iz resnične ljubezni ni niti opazil njene grbavosti — dokler ga ni Lonka priporočila bratu ministru, da mu je izposloval študentsko za Pariz. In Lonka je trpela, toda mladost je zdravilo za še tako zevajoče rane.

Potem je Lonka ljubila advokata Dr. Breča. In on je ljubil Lonko, kajti iz resnične ljubezni ni niti opazil njene grbavosti. Še zročil se je z njo. In celo mater se je čutila do nebes srečna Lonka. Bodočega svaka je minister Vincenc seveda takoj nastavljal kot šefa oddelka v svojem ministertvu. In ko je Dr. Breča za-

Javna tribuna

Več lepote Ljubljani

Ze več let opazujemo, da se razni krogi pehajo za tem da bi olepšali Ljubljano. Na enem koncu Ljubljane posipajo z belim peskom in zasajajo dišeče cvetlice, na drugem koncu pa je vse v plevelu in dolgi travi, da človek ne ve kam je zašel. V Mostah v Pohlinoi ulici se n. pr. po obilnem dežju nabere toliko vode, da se zaradi

zaraščanja trave in plevela ne more odtekat. Ta bolezen ki bi se dala odpraviti z nekaj delavci, ki bi prinesli s seboj nekaj lopat in krampov. Lepo torej prosimo poklicane činitele, če so že tako ustrezljivi, da nam brezhibno odrgajo kuluk od plače, da se po dveh letih spet enkrat spomnijo zapostavljene Pohlinove ulice v Mostah, ki željno kliče po krampih in lopatah. **Sosedje**

Galerija osebnosti naših dni

Vladar Portugalske

Dr. Oliveira da Salazar pravi, da ni fašist, temveč da je njegov režim samo katoliško avtoritaren

Iz globoke vernosti njegove izhaja njegov odpor proti boljševizmu, a prav tako je odločen nasprotnik svodoumnih idej, ki jih je bila uveljavila velika francoska revolucija. Kot zagrizen katoličan pa je tudi odločen nasprotnik rasne teorije. Svoje poslanstvo smatra kot poslanstvo katoliškega misionarja in misionarjeva naloga je pač da svojega nejevernega sovražnika spreobrne, ne da ga uniči in pobije. V siromašnih razmerah je pretolkel gimnazij v univerzo, na kateri je vstopil najprej v bogoslovje. V lemenatu je v isti sobi spal s svojim najboljšim prijateljem, ki je pozneje postal nadškof in primas Portugalske. Če čas je pa zapustil bogoslovje in se posvetil študiju prava in gospodarstva. V kratkem je zaslovel kot finančni strokovnjak velikega stila in je bil poklican na univerzo v Coimbra, da predava o denarstvu. Tovariši in študentje so ga poznali kot suhoparnega, skoraj odličnega učenjaka, ki bi ga živ krst ne mogel spraviti od njegovih knjig v vseučiliškem kabinetu.

Dne 26. maja 1926. je maršal Da Costa, eden najvidnejših mož v portugalski generaliteti, v svojem garnizijskem mestu Braga zbral svoje čete in odkorakal proti Lizboni, da vrže stari demokratični režim s predsednikom republike. Štiri dni pozneje je vlada ki ji je načeloval Antonio da Silva, podala demisijo, predsednik republike je pobegnil v Pariz, kjer živi še danes. To je bil eden najmirnejših državljanskih udarov, kar smo jim bili priče v Evropi po vojni. Niti kapljica krvi ni potekla, niti en strel ni bil sprožen. Maršal Da Costa je naenkrat imel vso oblast v rokah, a ni vedel, kaj naj bi z njo počel. Gospodarstvo, ta začetek in konec vsake države, mu je bila knjiga s sedmimi pečati, o finančah ni imel pojma. Samo toliko se spoznal na to stvar, je prostodušno priznal svojim prijateljem, da vem, da moje finance nikoli niso v redu. Novi režim je z lučjo iskal svojega finančnega ministra. In našel ga je na univerzi v Coimbra, v osebi profesorja Salazarja. ki je bil takrat v najboljših letih in je živel kot asket samo za svojo znanost in za cerkev, ki ji je bil fanatično pritržen.

Novi režim je postal pozoren na Salazarja, ko je v klerikalnem listu »As Novidades« objavil vrsto člankov o finančnih reformah, ki bi jih bilo treba izvesti. Ko so ga poskall odposlanci vlade s povablilom,

naj prevzame finančni resor, je ponudbo odločno odklonil. A ko so mu le prigovarjali, se je nazadnje vdal in postal finančni minister za pet dni. Generali, ki so imeli glavno besedo v vladi, so menili, da bodo skromnega, vase zaprtega profesorja zlahka držali v šahu, in so zametavali vse njegove predloge, kolikor so presegali čisto tehnično področje. Po petih dneh jim je profesor obrnil hrbet in se vrnil v Coimbra. Listi so poročali o njegovem imenovanju za finančnega ministra, nato o njegovi demisiji in ime Salazar je ostalo skoraj brez političnega prizvoka. Zivemu krstu na Portugalskem ni prišlo na um, da utegne biti ta mož kaj več kakor samo enodnevna epizoda.

Finančni minister je šel, finančna kriza je ostala. Nazadnje je Portugalska pri Zvezi narodov izposlovala kredit v znesku 12 milijonov funtov, a Zveza narodov je stavila pogoj, da pošlje v Lizbono svojega eksperta, ki bo nadzoroval gospodarstvo. Nacionalni ponos Portugalcev — pa najbrž tudi kakšni nečustveni razlogi — so se temu odločno uprli. Takrat je general Salazarja naj prišel in odločil. Takrat je imel Salazar režim ki ni znal iz stiske, v rokah, in je stavlil nekaj trdih pogojev. Carmona jim je vse po vasi odpravljal.

Pet minut uzgoja

Mladina pleše

Poslušal sem debato o družabnem plesu. Eni so ga zanikavali, drugi odobraval. Tako so dejali zanikovalci:

»Ogabno je tole pleško sviranje, plesen je na zidovih mestne kulture. Ples je grd, ni nič drugega kakor neke vrste seksualno izživljanje.«

Pristaši plesa so odgovorjali:

»Ni res! Ples ni grd, kvečjemu ga ljudje delajo grdega. Ples je človeku potreben. Vse življenje je ritmično gibanje, vse od sončnih žarkov do delovanja srca in drobovja. Človek ima tudi potrebo po ritmičnem izživljanju, ritem podoživlja v glasbi, živi ga v plesu.«

Došlo je trajala debata in obe stranki sta vrtili vse karte na mizo, do zaključka niso prišli. In tako je vobče. Kakor o marsičem drugim, so tudi o družabnem plesu mišljenja deljena. Toda tudi nasprotniki plesa, ki jim je zoprna jazz, nesmiselno sviranje, pleško poskakovanje in še kaj, ne morejo mimo dejstva:

Mladina pleše, mladina rada pleše! To je dejstvo, mimo katerega tudi vzgojitelj ne more. In to preprosto dejstvo terja od vzgojitelja konsekvence. Ker ne bo zanikal, da je mladini ples omiljen, ga bo moral dovoliti. Od tega dovoljenja naprej pa vzgojitelj vse preveč greše.

Ustavimo se pri srednješolskih. Sedemdeset osemletcem so od nekdanj dovoljene plesne vaje in prav je tako. Toda, kaj mislite, kako je neki pri duši temu mlademu človeku, če pri teh vajah neperstano čuti v hrbtu boljšeeči pogled nadzorstva? Predstavljajte si, prbšim, da greste nekam plesat in tam na vsakem svojem koraku, na vsakem pregibu svojih ustnic čutite lepiljivi, prežeči pogled nekoga, ki si po pravici ali po krivici lasti nadzorstvo nad vami. Ali vam bo prijetno pri duši? Gotovo ne! In če ste kolikoj samostojni, boste pobegnili kam drugim in pošteno se boste oddahnili. Prav nič drugače ni z ubogimi srednješolci. Radi bi bili močje, radi bi bile zrele ženske, hočejo nastopiti samostojno in svobodno, kar bi tudi zmogli, toda ne dajo jim tega: na vsak korak jim dajo čutili, da nimajo svobodne volje, kakor je nimajo petletni otroci.

Tam sedi matrona s lorgnomom na očeh in pazi in preži ko pajek. Česa neki se boji, da tako pazi? Njena varovanka je vendar dobro vzgojena, mar ne? Ali se morda na tihem zaveda, da je bila njena

lazar je vnovič prevzel finančni resor. V enem letu je bilo portugalsko denarstvo v redu. Njegov ugled je naglo zrasel, general so prihajali k njemu po nasvete. Ze zdavnaj prej je bil vodilna osebnost režima, leta 1932 pa je bil tudi oficijelno imenovan za predsednika vlade. V kratkem času je poleg finančnega prevzel še vojno in zunanje ministrstvo. Tako je asket in učenjak iz Coimbra postal diktator Portugalske.

V idejnem pogledu je Salazar utemeljitelj novega svetovnega nazora, ki je po svojem bistvu fašističen, katoliško avtoritaren. Salazar pravi, da javno mnenje ne obstoji. Preprost človek z ulice in kmečke grude naj se ne vtikata v politiko, ker o nji ne moreta imeti pojma. Kakor mora oče skrbeti za svojega nedoraslega sina in ukrepati v njegovem imenu, kakor se mu zdi prav, tako mora država ravnati z narodom, v katerem je toliko analfabetov, kakor med Portugalci. Čeprav je njegov nazor fašističen, Salazar tega na zunanje prizna in se je dolgo upiral ustanovitvi organizacije legionarjev, ki danes tvorijo glavno oporo vojski in policiji. Sam še do danes ni oblekel uniforme. Kakor mnogo diktatorjev današnjih dni je tudi Salazar zakrknjen samec, brez družine.

L.

vzgoja plākava? Saj za dobro vzgojenega otroka bi se vendar ne imela česa bati! Mladi ljudje, ki bi znali nastopati sigurno, so smedeni, ne vedo ne kam bi dali roke ne kam bi skrili oči. Kaj čuda, če z vseh strani preže boljšeeči pogledi nadzorstva.

Duši jo, to ubogo mladino, in če se le da, se izmuzne izpod pokroviteljstva. Sram jo je, da ni za dve tri leta starejša, sram jo je, da ni zrela. In kar je pogumnejše med njo, se upre. Kam bi neki naperila svoj napad, če ne tja, kjer tiči bojazen nadzorstva? Če bi se česa drugega ball, trepetavi vzgojitelj, bi kozel tja naperil svoje roge. Potrebuje dokaza samostojnosti in da sam gospodari nad seboj.

Nič ne pomaga vzgojiteljem prastari nauk, da najmanj vzgaja, kdor največ vzgaja in da tisto žrebec najbolj zbežja, ki so ga najdelj in najvršeeči držali na uzdi. Nič ne pomaga sto in eno izkustvo o tej stari rešnici. Mati, ki se je bala za svojo hčer, je nazirala sleherni njen korak in ne minute je ni pustila iz vida. Dekle je moralo izstopiti iz šole, kar sta materinstvo in študij na srednji šoli nezdrujljiva. Njene svobodnejše tovarišice so v miru položile »zrelotnost« izpit. Neko drugo dekle, ki so mu še bolj negovali vajeti, se je na vrat na nos vrglo v veliko morje »življenja«, čim je prišlo v službo daleč z doma. »Življenje« pa je bilo tisto, kar si zaslanjajo vsi mladi ljud-

Proti napadom iz zraka

P. K.: Ljubljanska občina namerava urediti v grajskem hribu zaklonišče za 20 tisoč oseb. Ali nisum lastnikom v Ljubljani zdaj ne bo treba urediti hišnih zaklonišč?

Točka 12. Pravilnika o zaščiti pred napadi iz zraka, 1. del z dne 26. IV. t. l. določa glede zaklonišč med drugim. V vsaki zgradbi ali v njeni neposredni bližini se morajo pripraviti zaklonišča. Velikost, kakovost in vrednost zaklonišča v novih zgradbah mora biti primerna vrednosti zgradbe. Pri napravi zaklonišča v novih zgradbah ni da bi morala znašati vrednost najvažnejšega gradbenega dela pri zaklonišču več ko 2% vrednosti vse zgradbe, pri starih zgradbah pa ni da bi morala znašati preureditev ali naprava novih oddelkov za zaklonišče več ko 3% vrednosti zgradbe.

Obveznost, napraviti zaklonišča v vsaki zgradbi, nalagajo teje okolnosti: a) da je prav malo časa za odhod v zaklonišče, ker se dajo zaradi hitrosti sodobnih letal javna zaklonišča malo uporabljati, zlasti kadar so prebivalci doma, kakor na primer ponoči, ob slabem vremenu itd.; b) da dandanes nobena zgradba, naj je še tako močna, sama po sebi ni popolnoma varna kot zavetje pred bombami, d) da so velike zgradbe vedno prej cilj bombardiranja ko male zgradbe. Iz tega razlogov mora v vsaki zgradbi ali blizu nje biti zaklonišče, uvaževaje, da je vsako zaklonišče trdnješe od zgradbe same, ker je vse ali po večjem delu pod zemljo. Poslej se ne sme zgraditi nobena večja zgradba brez zaklonišča in tudi arhitekt ali inženjer-grabnik ne sme izdelati načrta za zgradbo, ne da bi bilo v njem poskrbljeno za zaklonišče. Oblastva pa, ki odobrujejo zidanje zgradb, ne smejo odobriti dela po načrtu, v katerem ni tudi ustreznega zaklonišča za primer bombardiranja. Kar se tiče pojma »večja« (velika) zgradba, je državno obrambni inšpektorat (vrhovna oblast za pasivno zaščito) mišljenja, naj o tem vprašanju odloča krajevni odbor za zaščito na svojem področju.

Iz teh navedb je razvidno, da pridejo javna zaklonišča v poštev le za one, ki jih zateče napad na ulici v neposredni bližini zaklonišča. Zatorej je tudi neutemeljeno govorenje: »Pohitel bom na hrib, na Rožnik ali Golovec!« Izkustva iz vojn v Spaniji in na Poljskem dokazujejo, da napad iz zraka objavi običajno šele tresk bomb. Takrat je mogoče pohiteti v zaklonišče, ki je oddaljeno največ 100 m. Razen tega moramo upoštevati še padajoče razstrelke protiletalskih topov, pred katerimi ne bi bili varni tudi na Rožniku ali Golovcu. Nemogoče je tudi, da bi se prebivalstvo iz Šiške, z Mirja, še celo iz centra mesta t. j. iz okolice glavne pošte moglo pravčasno zateči v javna zaklonišča, ki se urejujejo v grajskem hribu. S tem odpade potreba, da bi se tam uredila zaklonišča za 20.000 oseb. Hišnim lastnikom priporočamo, naj se lotijo ureditve zasnih hišnih zaklonišč, kakor smo jih opisali v zadnji številki našega lista. Mestni občini Ljubljanski pa priporočamo, naj pripravijo za pasanta zaklonišča še na raznih trkih, v Zvezdi, na Ambroževem, Novem, Muzejskem, Marilinem trgu (zraven javnih prostorov) Sv. Petra trgu, na Taboru, na dale na trgu, kjer se stekata Riebelsova in Tržaška cesta, pred glavno kolodvo-

je, ki jim ne dajo prav nič svobode: zvrhan nastopac, smo spustili mladino k plesnim vajam. Če pa mladi kavaleri drugi dan ne zadovolji le z nemim pozdravom, ampak spremlja svojo plesalko, že zabolšimo pogled in brusimo krepilje (na umazanih parkljihi). Toda kaj šele, o groza!, če se domeni za skupen obisk gledališke predstave! O ti izprijena, pokvarjena mladina!

Oprostite, toda istovetnejše gledališke predstave s »padcem« je gnusno. Zakaj neki blatiš čisto mladino? Ali ne vzbujta to sum v moralne kvalitete tistih, ki jo blatijo? Česa se neki bojimo? Mar tistih prvih erotičnih brsti, tistih kristalno čistih prvih ljubezni? Grde, očetej, ne matere, so morale biti vaše prve ljubezni, da zdaj preganjate zaradi njih svoje otroke! Ali pa ste pozabili na kristalno čiste lepote tistih dni in ste se tudi vi nalezili garij nezaupanja do mladine, ki ima na vesti le en pameten »greh«, da je namreč samostojnejša kot so bile generacije pred njo?

Če smo pustili mladino k plesnim vajam, ji pustimo tudi nekoliko svobode kretanja. Ne bojmo se zanj, ne bo ji spodrsnilo in gotovo se bo primerilo manj nesreč kakor pri prenapetih vajetih! Spominjajte se mladih dni: blatiš so nam naše lepote in nas preganjali. Ali naj to res vračamo svojim otrokom? Ali ne bi bilo njihovo in naše življenje lepše, če bi te lepote v zaupanju delili?

Kdor mladino preganja, zaigra njeno zaupanje, kar bi mu bilo očito, se mu bo skrilo za plot in ker bo za plotom, bo zaplotniško: tako je mladino učil preganjalec, ki je lepote vlačil v blato. —ano

rom ter na primerem kraju v Šiški, Trnovem, na Viču in v Mostah. Ta zaklonišča naj bi ne bila le zasilna (rovi) temveč naj bi nudila tudi zaščito vsaj pred manjšimi rušilnimi bombami.

I. L.: Naše šolsko poslopje nima kleti. Kje lahko uredimo zasilno zaklonišče za učence? V tem primeru je treba pripraviti vsaj pokrite rove v bližini šolske stavbe. Ta način je posebno za podoželje najpripravejši in najcenejši. Takšni rovi nudijo zaščito pred drobci bomb, pred obstreljevanjem s strojnimi in pred poskodbami, ki bi jih lahko povzročili zračni pritisk bombe ob eksploziji. Rovi morajo biti izvedeni in lomljeni črti, in oddaljeni od stavbe najmanj toliko, kolikor znaša višina najbližje stavbe; napravijo naj se v neposredni bližini šole v razdalji do 100 metrov.

Najlepši dar za Miklavža in božič je knjiga **L. Mrzel, Bog v Trbovljah**

Dobit se v vsaki boljši knjigarni ali pri založbi »Trbovlje«, Ljubljana, Vodnikova cesta 18.

NA KMETIH

Mestna gospodinja: »Če bi tele krave znale govoriti, kaj bi najprej povedale?« Kmet: »To niso krave, ampak volje.«

ALEKSEJ:

Žena

Boginja, zakaj driti tebi ti v objemu?

Snoči se je rodilo dete. Iz potne in v bolečinah rjavoče matere si je utrlj pot v svet. Nežen, rožnat stvorek.

V jutru se je prebudilo dekle. Zbeganlo se je v sanjavi polsnu zganilo — in že je vstala žena.

Divja, mamljiva mačka.

Čez opoldne si je nalovila plena, se nalgrala in nastila čud.

Popoldne je oskrbela zarod, zatisnila usta in duši in s solzami blesteče črne kodre obarvala sivo.

Poznana, izkušena in spoštovana dama.

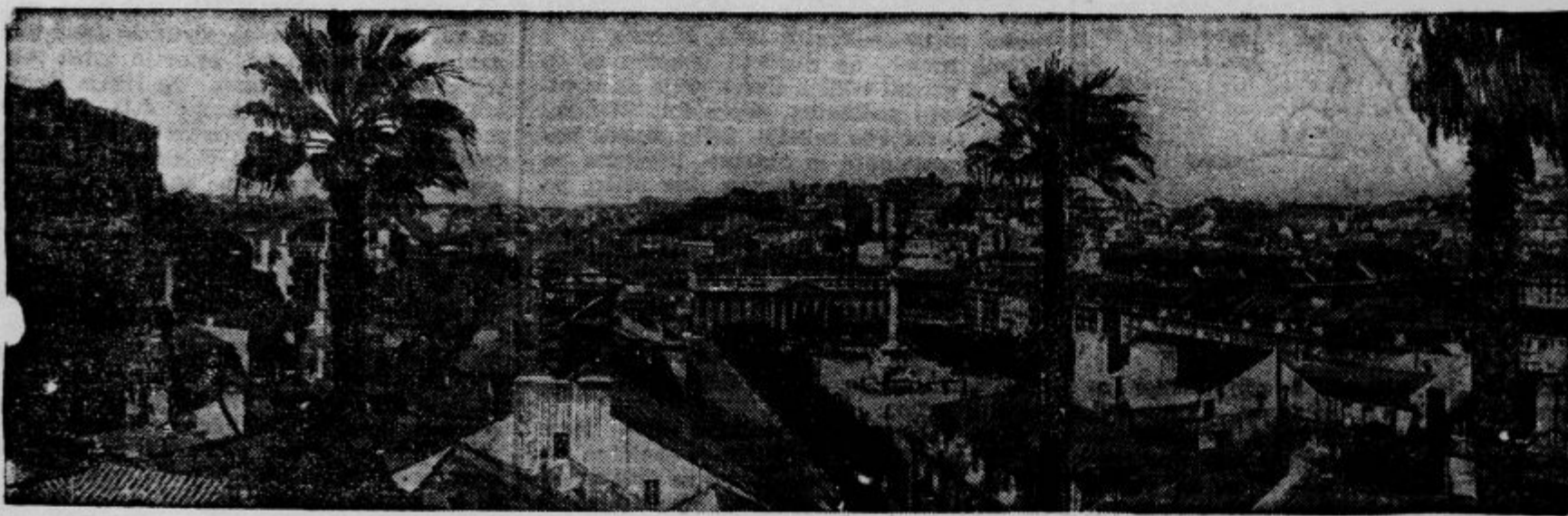
Zvečer pa mi je vztrepetala ob roki in divje zahlapala:

»Ne, še ne!«

Z izbuljenimi očmi krčevito oklepajočimi rokami in hrupivim glasom me je prosila, rotila in preklinjala.

Medela je v strahu.

Ovenela, odmirajoča rastlina ki bo pognojila zemljo in olajala rast.

Pogled na Lizbono, prestolnico Salazarjeve domovine

čutil svoj trdni položaj, se je domislil — kinina. Da, kinina. Močno dozo kinina na skrvač, v kavi, v jedi, kjerkoli... In Lonka je — splavila... In ugledni Dr. Breč je imel razloge. Zaroko z grbavko je brž razinil... In Lonka je trpela, toda Lonka ni bila več mlada, v Lonki se je preomlilo...

Nekega jutra so jo našli v njeni sobi v stanovanju brata ministra. V nizkem rožastem foteļjku. V njenem naročju akleda iz belega porcelana, v skledci topla voda, v topli vodi njena leva roka, v krčevito stisnjeni desnici krvava žiletka... V skledci je po temurdeči vodi plavalta že vsa razmočena fotografija Dr. Breča.

Prstenjak je vzoren profesor, slikar M'hael spoštovan umetnik in Dr. Breč je še vedno šef oddelka... Vidite, tako se mi je potočila skozi spomine zgodba uradnice Lonke. Počasi sem se zavedel, kje sem. Presedel sem se, kaj-ti desna noga mi je zaspala. Odvezal sem nahrbtnik, da bi prigriznil. Pa mi že po par grizljajih ni bilo več do jedi.

»Krvava žiletka, krvava žiletka«, mi je kar naprej šumelo v glavi in nehoče sem strmel v prelvanje čudno krvavih tonov poznega popoldanskega sonca, ki je že tonilo tja nekam za rob Sorškega polja. Tam daleč pred menoj so prve večerne meglice beile nizko travo. Od pokopališke cerkvice je šestkrat kovinsko zazvenelo. Iz line v zvonič se je odlepil prvi netopir in se odpravil na svojo občajno vegasto pot, da raztroji po zemlji prve sence noči. Od povsod je dišalo po mrlzi vlaži večera.

»Tri ure je še do vjaka,« sem se dvignil. »Vrag vzemi takle nedeljsti izlet, takle oddih,« me je vse skupaj znova razjedilo. »Greš na Sorško polje, pa vse popoldne čepiš nekje v travi, pozabiš, da si je sonce, pozabiš tisto brezjo, travnike, skratka, sploh nisi na Sorškem polju. Spomni te viali po mestu, kjer se izza vseh vogalov veje duh po slabem človeku. V resnici, vrag vzemi takle nedeljsti izlet. Če ti je usoda nemila, da si prisiljen, poznati korenine v mestna tla, ne ubežiš temu prokletemu mestu skoro nikjer.«

Kdaj sem se znašel na postaji v Mednem, še sam nisem vedel. Bil sem slabe volje in razdražen. V kupeju je sedela poleg mene zopno rejena ženska. Neznansko mi je bila trudna živec, ko je kar naprej klicala obupno muhastega sinčka: Jozile namesto Jože.

Doma sem legel izmučen in hitro sem zaspal. In potem se mi je sanjalo. Čudovite sanje o ubogi uradnici Lonki. Sredi slepeče svetlobe stotisoč vsemirskih sonc sem ugledal na zlatem tronu gospoda Boga. Milijon nevidnih fanfar je od nekod prbrnelo tako lepo in mogočno, da so zlati bleski gospodovega trona drgetali in s tem večali božje razkošje in slavo. Gospod Bog se je zadovoljno smehljaj. Pogledal me je. Hotel sem mu potožiti, pa sem, prah, kd se v prah povrnem, samo zajecjal: O, nekončno pravični, o nekončno usmiljen! Če preobremenjenost ne da, da bi vse na zemlji popolno uspelo, si v svoji hiši, doma v nebesih gotovo resnično usmiljenici. Gospod Bog me je takoj razumel. Brš je nađegehu ob tronu potmignil s svojim ko semlja starih kazal-

cem desne roke, ki je v resnici božje lepo oblikovana in res vredna nesmrtnega Michelangelovega genija. Nadangel je nemi namig takoj razumel. Neslišno je odletel nekam v ozadje in čez hip je pripeljal za roko — dušo Lonko. Prvo, kar sem zapazil in kar me je začudilo, je bilo, da je ostala duša Lonka tudi v nebesih grbava. Bog ve, ali jo niso zaradi tega dražili milijonski kori hudomušnih angelčkov. Duša Lonka je pokleknila pred Gospodom tron. V slepeči svetlobi je metala njena grba neprijetno temno senco k gospodovim nogam.

»V resnici, povem ti, tvoja grbavost moti harmonijo in neskončno lepoto božjega doma«, je spregovoril s prijetno sonornim glasom gospod Bog. »In vedi, ker si po pomoči v resnici preveč trpela, glej, izravnavam tvojo grbavost!«

Ko se je duša Lonka pred božjim tronom dvignila s kolen, se je dvignila kot čudovito lepa duša, neoporečne, visoke in vitke postave. In zadelo se mi je, da je uradnica Lonka prvič v svojem življenju resnično srečna.

Sanjski privid je bil tako življenjsko plastičen da sem se od razburjenja prebudil. Bilo je popoldne. Od nočne omarice je smrdelo po cigaretnih ogorkih. Mimo okna so se vlačili rezki šumi surovega, resničnega življenja. Vstal sem. Bolela me je glava in ko sem se napravil, mi je spreletela možgana bedasta misel: »Bog ve, kako je pa z ono Lonkino grbo tam v grobnici na tihem Sorškem polju? Za zdaj izravnavajo grbavost na zemlji samo črvi...«

Pod lupo kazenskega paragrafa

Ples na dvorišču

Pretesno življenje na kupu ustvarja brez števila majhnih komedij in dram

To je zgodba o perici, njenem škaru deklici, ki je kazala jezik, lasanju n prepetu ki je zaradi iztegnjenega jezika nastalo, pa tožilo, s katero se je končalo. Bilo je pa takole:

V avgustov. vročini je perica Mica kakor navadno prala na dvoriščnem lijkaju velike stanovanjske hiše. V tej njeni je prebivalo dete, ki ga je rado picilo, da je perici Mici v brki ztegnilo svoj jezik. In ker perica Mica tudi ni bila od muh je sklenila maščevanje. Najprej je detetu ki je iztegovalo jezik pritnila nekaj gorlih. Če je mislila da je s tem bila zadeva opravljena, pa se je vrnjala. Mati je dete sicer pokarala po svoji vesti in dolžnosti, toda starejši sestrici dekletca najbrž to ni šlo v račun. Kajti zdaj se je ona postavila pred perico Mico in ji še ona pokazala svoj jezik kar se je dalo. S tem je priklicala pekel na dvorišče in vse stanovalce na okna. Kajti v tem trenutku se je ples začel. Zadnji ritmi tega plesa so bili predivni na sodnem pozorišču, kamor so se plesalke zatele. Ob tej priliki se je znova potrdilo staro slovensko spoznanje, da dva ne vidita istega enako.

Sestrica, kateri se je še prej pravična mati postavila ob stran, češ, da ne da svoje hčere kaznovati od tujega človeka, je točila perico Mico zaradi lahke telesne poškodbe o kateri je v zdravniškem spričevalu stalo: močno zateklo leve lice. rahlo prebita spodnja ustnica, usta teško odpirata, gnojna oteklina v njih. Sestrica je trdila da je to poškodbe dobila od perice Mice, ki jo je na dvorišču oplazila s škafom.

Naravno! Perica Mica je sploh izklju-

čevala to možnost, ko se je morala zagovarjati pred sodnikom Kje neki! Ona da ni udarila s škafom, pa basta. Saj česa takega še zmožna ni! Zelo je odkakovala s svojega sedeža, ko sta sestra in mati sodniku dokazovali nasprotno. Ozračje je bilo tako vroče, da je perica Mica kar pihala. Kako ne bi! Saj hč je mati staro privlekli priče, sestanovalki ki so vse videle, da je škaf pobojal nežno dekličino lice. In trdile so, da so zelo natanko videle.

Zdelo se je že, da je perici Mici odbila zadnja ura. Že smo napravili križ čez njeno bližnjo bodočnost! Le da spet škodila s svojega sedeža in predlagala sodniku novo prič, ki bo sodniku »nepristransko« pojasnila kaj je bilo. Sodnik ji je ustregel. In ko smo po kratkem presledku spet srečali perico Mico pred njim, je skoro ne bi bili spoznali. Kajti prejšnja razburjena in vrisočna Mica je postala samozavestna žena. Udobno se je zleknila na naslonjalo in pustila svoje nasprotnici govoriti kar se ji je poljubilo. Naj le kar, tudi moja ura bo še prišla si je mislila. In res je prišla. Nastopila je nena priča, tudi kakor perica Mica ženska gotovega nastopa, ki je kljubovala sodniku s svojo gotovostjo kakor šlovek, ki se z glavo zaletuje v steno, da bi jo predril.

»Kaj mislite, kako je prišla poškodba na dekletovo lice?« jo je vpraševal sod-

nik, ko je resnici na ljubo še povedala, da je Mica deklico zrasla in ji pritnila par na hrbet.

»Ja, ne vem, gospod sodnik. Vem pa prav gotovo saj sem natanko videla, da je ni s škafom po licu! Kako je škaf prišel na tla, ne morem vedeti. Je pač nekako padel!«

Nekam medla je bila ta, sprčo izpovedi druge priče, s katero sta mati in hči presenetili Mico v zadnjem hipu.

»Prav takrat, ko sem zaradi vrisča pogledala skozi okno na dvorišče, kaj se tam dogaja, j je porinila škaf v usta! Potem ga je naglo odložila in jo pograbila od zadaj za lase. Več pa nisem videla, ker me je že mama poklicala, naj se umaknem z okna! Tako je povedala zadnja, ki je odločila.

»Zadnje besede imate. Pa povejte, ali ste jo s škafom ali ne?« se je sodnik še zadnjič obrnil na Mico.

»Nisem jec, je kratko odgovorila.

»Tri sto dinarjev denarne kazni ali 5 dni zaporja in oškodovine 180 din poškodovani deklic! Pogojno za 2 leti,« je narokoval sodnik in dodal razlago: »Že zadnjič ste pri razpravi pokazali svojo temperamentnost. Tudi vaš temperament ne le prične in zdravniške spričevalo, kažejo, da poškodba ni bila od klofute. Ste si že morali s škafom jezo ohladiti!«

»Ne pristanem na to sodbo!« je Mica znova poskočila. »Ne, še ne bom pritožila! Drugače bom naredila: dohtarja si bom vzela!«

Prav! To bo še najcenejše. Pa tri dni prej premišljuje!

»Magari deset dni, kriva je nisem!« je izjavila sodnika, ki jo je ostreje zavrnil: »Lepo se vedite na sodišču! Dal sem vam pravni pouk, če vam ni všeč, mi je tudi prav. Toda prihodnje ne bo samo škaf, ampak tudi keha! Zbogom!«

»Ja, zbogom!« se je Mica obrnila na peti in odšla nič manj »visoko« kot mati in hči, katerima je bilo zadoščeno. Ni na-

Fotoamater

Za retušo s svinčnikom na papirju

posebno če gre za drobne pike in črte, mora biti ost čim tanjša. Med delom jo moramo pogostoma nabrusiti, in sicer uporabljamo v ta namen brusni plovec, kakršnega dobimo v trgovinah z barvami za nekaj dinarjev. Plovec ne sme biti premehke vrste. Ost svinčnika nabrusimo na njem najbolje tako, da jo drgnemo na kamnu v eno smer in pri tem enakomerno vrtimo. Svinčniki za retušo morajo biti v splošnem trše vrste, mehkejšo uporabljamo za prav temne dele pozitiv. Priporočljivo je v primeru, da pozitivna naknadno ne prelakiramo, uporabljati posebne retušne svinčnike, ki se njih vtisi ne svetlkajo.

Prj portretiranju z barvnim filmom za umetno luč

ima barva okolice (na stenuh, preproge, namizni prti itd.) veliko vlogo, ker se lahko zgodi, da vrže svoje barvne odseve na model in njegov obraz. Svetlobo moramo usmeriti na model sam, okolica naj bo v senci. Kot ozadje je v večini primerov najprimernejša enakomerna srednje siva plovec. Modela ne smemo nikoli postaviti približno ozadja.

Portreti v črno-beli tehniki z umetno lučjo

nikakor ne zahtevajo močnih svetil, 500 ali celo 1000-vatnih žarnic. Tako močnih žarnic, če jih ne postavimo precej daleč, oko ne prenese, ne da bi se zenice zožile in dale tako srpec, nenaraven pogled. Dve žarnici po 100 vatov v oddaljenosti enega do dveh metrov od modela pri sedanjih močno občutljivih filmih in boljših optikah popolnoma zadostujeta za vse mogoče kombinacije in za momente iz roke.

Kmalu se bo začela doba ledenih rož

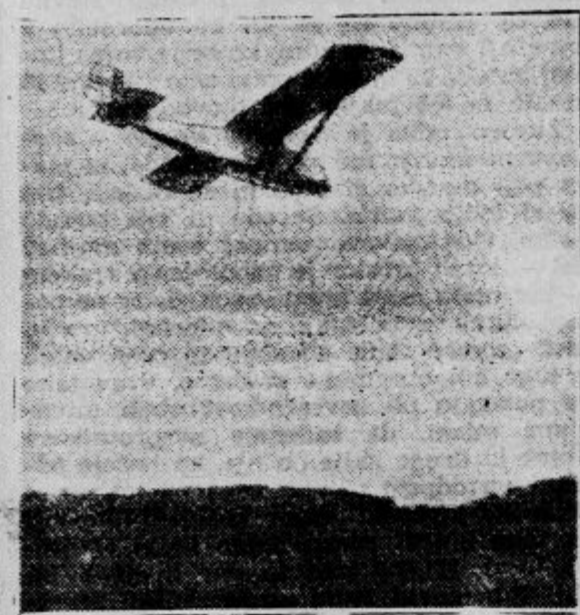
na okenskih šipah. Čeprav menda ni amaterja, ki bi se ne bil kdaj poskusil z njihovo mrzlo krasoto, se nam le redko kdaj primeri, da vidimo kakšen lep posnetek te vrste. Običajno je kriva nedostopna tehnika. Kakor pravilno veli novembrska številka »Galerije«, so za posnetke najbolj primerna okna, ki so obrnjena proti jugu ali vzhodu, najprimernejši čas pa je zjutraj, ko je sonce doseglo okno in so se kristali zabllestili. Že prej moramo izbrati kamere najugodnejše mesto, določiti izrez in ustanoviti ostrino, kajti potem je treba delati precej hitro. Osvetlitev z dobrim svetlomerom določiti ni težko. Priporočljivo je napraviti tudi več posnetkov z različnimi časi. Ozadje naj bo čim mirnejše, ne pretrenno in ne presvetlo, kajti ribše in kontrastov bo v ledenih rožah samih dovolj. Vsekako mora biti ozadje v kontrastu z rožami samimi, da se bodo plastično odražale od nje in v posebnih primerih bo treba uporabiti tudi močnejše filtre. Razvijanje naj bo izenačevalno.

Fotoklub Ljubljana: Danes zvečer sestanek žirije za izbiro ljubljanskih slik, v torek šikovna kritika, v petek članski večer. Prijave za tretji začelniki tečaj Fotokluba Ljubljane se bodo kmalu zaključile, ker se je prijavi že skoraj zadostno število zainteresovanih. Tisti, ki se še zanimajo za tečaj, naj se prijavijo čim prej. Program in informacije vsak torek in petek od 20. dalje v lokalni FKL, program je razviden v ostalem tudi v izloženem oknu tvrčke Omnia-Foto, Wolfova ul. 6.

Veliki mednarodni natečaj »V čaru svetlobe, ki ga je tvrdka Franke & Heidecke zavoljo izrednih časov podaljšala, se po obvestilu, ki smo ga prejeli, zaključil dokončno z 31. dec. t. l. Številno nagrad se je povečalo, čenraj je bilo že prej izredno veliko. Kolikor smo poučeni, so naši najbolj znani amaterji, ki so večinoma imetniki Rolileflex ali Rolleicord, že prej poslali za natečaj veliko slik. Drugi zainteresenti naj ne zamudijo zadnjega roka.

Pet let jadrane šole na Blokah

Se pred nekaj leti so bile Bloke skoraj neznane naši javnosti, ko pa se je tam osnovala jadrana šola in s svojim neutrudljivim delom pokazala, kaj zmora naša mladina, so lepe Bloke zaslovene. Uspehi, ki so jih slovenski jadranci dosegli v razmeroma kratkem času in skoraj brez sredstev, so zelo veliki. Vse ostale jadrane šole, posebno pa še v južnejših delih naše države, so imele na razpolago in imajo še danes mnogo več letal in d-narnih sredstev vendar zaradi tega Bloke niso bile na zadnjem mestu glede števila položenih izpitov, pač pa so že od vsega početka med najboljšimi jadralnimi šolami v Jugoslaviji.

V letu 1934 je jadrana sekcija ljubljanske Aerokluba zgradila svoje prvo jadrano letalo nemške konstrukcije »Grüne Post«. To je bilo majhno letalo, namenjeno polaganju »C« izpitov in jadranju v splošnem. Tedaj je prav za prav jadrana šola na Blokah zagledala luč sveta. To novo šolo sta vodila dva popularna brezmotorna

pilota, Stanko Raznožnik in Milivoj Sirčec, ki sta dva takra, že izvežbana in sta svoje izpate poučevala v Belgradu. Uspeli v prvem solskem letu so bili tako vaški, da so postavili bloke na vodno mešo v jugoslovenskem jadrnem letalstvu.

Neutrudljivo so naši jadranci iskali in končno tudi našli ter preizkusili terene za šolanje začetnikov ter še prav posebno te rene za jaaranje. V ta namen so navdušeni »brezmotoraši« z volovsko vprego zvelikli svoje prvo res jadrano letalo na vrh Slivnice. To je preko 1000 m visoka gora, ki stoji nad severnim delom Cerknškega jezera. Od tod je startal agilni delavec na polju našega jadranskega letalstva Stanko Raznožnik. Ta dan so bile zelo slabe vremenske razmere, vendar je drzni jadravec dosegel nov državni rekord: ker je letel 7 km v daljavo. Računali so še na nekaj poletov s Slivnice, vendar pa jih zaradi težkega in nerodnega transporta niso mogli izvesti. Slivnica tudi ni povsem ustrezala pogojem za šolanje v jadraniu.

Iskanje novih terenov se je nadaljevalo, vendar boljših terenov od bloških ni bilo mogoče najti. Odslej so postale Bloke zelo aktivne in vse letenje naših jadrancev se je vršilo na pobočjih gričev in bližnji okolici Nove vasi in Fare. Jadranje se je sprva omejevalo na Volčanski hrib ki se je izkazal kot razmeroma zelo dober grič. Stanko Raznožnik je na tem pobočju letel na letalu »Grüne Post«, dosegel nov državni rekord in sicer je ostal v zraku 1 uro 2 minuti. Tako se je prvo leto šolanja zelo uspešno končalo. Vsi gojenci so to leto položili prve jadrane izpite (Skupno je bilo 19 izpitov - 7 »B« in 12 »A«.) Ta uspeh je vili jadralcem še več volje in poguma do dela. Z veseljem so se lotili gradnje novih letal v delavnicih Aerokluba. Njihov trud je bil kronan z novim letalom za šolanje tipa »Zögling«. Popravlili so tudi razbitega »Grüne Post«, ki ga je na Volčanskem hribu razbil veter. Kot največji dokaz delavnosti pa je bilo istega leta dograjeno letalo tipa »Hol's der Teufel«. 2

Kapurjeva ponedeljska pridiga

Oprostite, dragi moj, ne morem pomagati, ampak moram začeti — prav ali neprav — z lojem. Civiliziran človek sem, kaj bi ne bil, ko znam barantati s puško, z bombami in granatami, no, vidite, pa se takole včasih umijem. Sicer je res, da se v srednjem veku ni nihče umival, to je že neka reslšte, kajti če vse diši, je lepo, če pa vse — težko mi gre beseda izpod peresa — smrdi, no, pa se tudi prenese. To je nekaj podobnega kakor s korupcijo. Če je korupcija samo v enem kraju ali samo v enem ministratvu, strela, kako to pade v oči; če pa je že povsod, se pa niti ne pozna, kakor da bi je sploh ne bilo, in pri nas se res ne pozna. No, in ker se tako rad umivam, prosim, potrebujem mila. In milo se draži! Kje naj-ubodeč najdem denar, da si utišim to svojo lepotno potrebo? In res mi ni kazalo drugega, kakor da sem šel in raziskal vzroke, iz katerih je bilo dražje iz dneva v dan. Zvedel sem lepe stvari, in ker nisem človek molka, reči ne bom prikrival.

Do sedanje vojne so mesarji prodajali loj po din 6.— To je čista, sveta, nezgodobitna in krepekca resnica. Od vojne pa do danes se živina ni podražila. Kaj sledi iz tega? Če se živina ni podražila, se tudi loj ni podražil, ali ne? In vendar ga mesarji prodajajo zdaj po 14 din! Če pomislimo, da je loj maat za revne, vidimo, da trpe spet reveži, če gremo pa še dalje in se zavemo, da je loj nujno potreben za izdelovanje mila, potem že vemo, zakaj se je milo podražilo. Edino dobro je še, da imamo še nekaj tednov osutek zakona za pobiranje draginje, tako reko koncu vojne bo najbrže že stopila naredba v veljavo.

Saj nazadnje ni važno, ali je ta ali oni zakon sprejet ali ni — glavno je dober namen. Recimo, mi imamo že deset let zakon o starostnem zavarovanju, zakon je tu, starostnega zavarovanja pa ni — pa to ni nič hudega, važno je, da je zakon,

Toda jaz bom stopil na noge in bom skilcat vsi, ki čutijo z menoj, može, fante, žene, dekleta in otroke, dejal jim bom:

»Ljudje božji, ali ste za Kapurja? Ali greste za mano v boj za resnico in pravico?«

In vsi bodo šli za mano, tisti pa, ki nam ko črno odočnost, pa bodo osameli za vse večne čase.

Prav za prav sem te stvari razmišljal v novi restavraciji hotela »Slone«. Ne vem, kako sem prišel tja, toda sedel sem, dobro sem se počutil pa sem začel premišljati o vseh teh težavah. Podpri sem glavo in sem vzdihnil:

»Da, križ je, križ na svetu...«

pa je stopil k meni lastnik restavracije, kateri so dali ime »Bikapres-restavracija«, in mi je dejal:

»Želite?»

»Nič! Sem odgovoril.

»Klicali ste me!«

»Nak! Sem odgovoril.

»Saj ste rekli križ!«

»Kajpak!«

»Jaz sem Križ!«

In od takrat ga imam rad in pridem vsak dan in vabim vsakogar s seboj in vsakomur ga priporočam in tam kujem nove načrte, s katerimi bom odredil svet.

Veste, včasih me res kakšna stvar tako pogreje, da se kar tresem od jeze. Na primer, mi dolgo od tega, ko sembral, da mi uvažamo čez tri milijone srpov in kos. Hudirja, sem si mislil, kaj tega ne izdelujemo doma, šel sem, pobaral in — kaj mislite — kaj sem dognal? Zvedel sem, da doma izdelane kose in srpe izvažamo v Rumunijo in Italijo. Ali ste že slišali na svetu kaj podobnega? Uvažati za drag denar, izvažati za cenenejša — kam pa bomo prišli?

Včeraj pa sem stikal po gospodarskih časnikih in sem našel, da v Ameriki izdelujejo tkanine iz plutovine, aluminija in mlička. Nekaj časa sem kimal z glavo, potem pa sem dobil rešitno misel: zakaj ne bi mi izdelovali tkanin iz cvička in žganja? Če gre iz mlička pa iz aluminija, zakaj ne bi šlo iz vina? In še toliko bi nam ostalo, da bi lahko sledili vzgledu Nizozemske in popljavili s alkoholom vse slovenske delce. To vam dajem v premislek in v skempe! — amen! Kapur.

njimi so dosegli naši brezmotorni piloti lepe uspehe.

V letu 1935, so Bloke dobile novega učitelja. To je bil Monakovčan inž. Kaspar. Pomembnejših poletov v tem letu sicer ni bilo, pač pa je sloves blokse jadrane šole zrasel po številu položenih izpitov. Skupno so v tem letu napravili 1700 poletov v času 5 ur 13 minut in 17 sekund. Število poletov v letu 1934 je bilo precej manjše, vendar pa kljub temu zelo veliko. Napravili so skupno 1000 startov v času 3 ur 49 minut in 27 sekund. (Upoštevati moramo, da se je šolanje v l. 1934. vršilo le z dvema letalom, medtem, ko je imela šola v letu 1935, na razpolago že štiri aparate.) Leto 1935, je 17 jadrancev položilo »A«, 10 »B«, 5 »C« in 2 »Uradni C« izpit. Ponovno se je pokazal pozitiven rezultat njenega delovanja leta 1936. Šola je v tej sezoni razpolagala z osemimi letali za šolanje in z dvema letalom za jadranje. V številu šolskih letal so všteta tudi tri letala — last skupine »Stična«.

V tem plodnem letu so jadranci končno izbrali in raziskali najidealnejši blokni teren za svoje letenje. To je bil hrib Pečnik, ki je dolg cca 2 km in stoji na jugozapadu od Nove vasi. Nad tem pobočjem je upravitelj šole Stanko Raznožnik postavil državni rekord 10 ur 47 minut, ki je bil veljaven še do nedavnega. Med tečajnike so se v letu 1936, prvič pojavili tudi mladenci s Sušaka, Zagreba in Sarajeva. Vzporedno z naraščanjem slovesa blokse šole, pa se je pojavila tudi potreba po lastnem hangarju in zgradbi. Dosele so jadranci stanovali na gostilnah in senkih, medtem ko so letala imeli spravljena v zaslini lop, ki na te b'la zelo temna. Lani je država uvidela važnost jadranskega letalstva in je kupila svetlo, na katerem se naša pomorska dvigalna letalstva in sodobno zgradbo in hangarjem za skoraj 20 letal.

Tudi leta 1936 je bil rezultat zadovoljiv. Izvršenih je bilo skupno 49 jadr. alnih izpitov — od tega 21 »A«, 14 »B«, 8 »C« in 6 »Uradni C«. Skupno so jadranci napravili 2400 poletov v času 46 ur 29 minut. Mnogi izmed jadrancev so v tem letu že dosegli tudi časovne pogoje za »Srebrni C« izpit

(5 ur nepretrganega jadrnja!) Leto 1937, so bila zgrajena tri nova letala. Spet so prišli v tečaj Sušacani, Zagrebčani in Mariborčani, izvršili so 3100 poletov v skupnem času 37 ur 15 minut 8 sekund. V tem šolskem letu je bilo položenih skupno 66 jadranskih izpitov in sicer 29 »A«, 17 »B«, 14 »C« in 6 »Uradni C«. Leto 1938, pa je bilo takorekoč mrtva sezona za naše jadrance. Šola je imela na razpolago le dve šolski letali in dve sposobni za jadranje. Obe boljše letali sta bili kmalu onesposobljeni. Ostali sta torej le še dve šolski, na katerih so jadranci izvršili 56 izpitov (33 »A«, 17 »B«, 4 »C« in 1 »Uradni C«.) Napravili so skupno 1950 poletov v času 5 ur 14 minut 24 sekund. V tej sezoni je blokši učitelj Alojzij Osterman dosegel nov državni rekord. Jadrall je namreč s šolskim letalom tipa »Zögling« 35 minut 17 sekund! Ob koncu sezone 1938 je bila zgradba že gotova in v hangarju sta tedaj že samevali dve šolski letali.

Nad vse aktivna pa je bila letošnja sezona na Blokah. Leteči park je šel sprva 7, pozneje pa 10 letal. Bila so letala, zgrajena v tovarni »Utva« in »Ikarus« v Zemunu. Na njih je v letošnjem letu položilo izpite 137 jadrancev. Položili so 4 »A«, 36 »B«, 28 »C« in 23 »Uradni C«. Mnogo je bilo tudi časovnih poletov za »Srebrni C«. Nekaj poletov je presegalo celo šest ur jadrnja. Skupno je bilo v času šolanja izvršenih 4600 poletov v času 140 ur. Bloke so torej letos spet med prvimi šolami v državi po številu položenih izpitov. Med tečajniki je bilo največ ljubljancev. Bili pa so tudi iz Rume, Zagreba, s Sušaka, Jesenic, iz Litije itd. Nova sezona v letu 1940 nam bo prav gotovo prinesla novih presenečenj. Sekcija ima v programu graditev cca 20 novih razvornstnih jadranskih letal. Med njimi bodo tudi taka, ki jih bodo štirje izbrani piloti vodili na olimpijado v Helsinkih, če se bo vršila.

Zatorej se zavedajmo, da je naša dolžnost vsestransko podpreti delo naših jadranskih letalcev, ki imajo lepe cilje in nam zastopati našo trobojko na največji svetovni prireditvi. Mladi jadranci, pogumno vztrajajte pri svojih idejah! Pokazite svetu, da Slovenci nismo od muh!

O pereč h vprašanjih

V teh nevarnih časih, sredi bujnega gibanja in živahnih pokretov, me postaja strah, in da priznam kar odkrito, vekomaj bi ne bil rad samo volivec. Zato, mislim, je čas, da se pravočasno preorientiram. Napacna politična opredelitev — pa bi bil zopet za dvajset let — fuč. Žena bi tega ne mogla prenesti. To mi je še posebej naročila med prijateljicami je čula da bodo vse centralne fondne in druge lukrativne ustanove decentralizirali. To da bo pravično, kakor se to v politiki imenuje razdeljeno na Hrvate in Slovence, ostane ostane Srbom. Ti se tako nikoli ne kregajo zaradi ten stvari in je teh tobot se tam doli nabralo precejšnje število. Nekateri semjo vse skupaj na stodvajset, zaupne osebe celo višje. Od vseh fondov pridejo v Ljubljano podružnice. V podružnicah upravni svetniki. Če jih bo pri vsaki podružnici samo petnajst — in za prvo dolo, dokler se ne privadimo — je to dovolj, bo prišlo v Ljubljano pri prvi rundi na vrsto najmanj tisoč osem sto ljudi, seveda če ne bodo vlekli sedanjih zgledi in bi hoteli kateri gospodarstvenih ekspertov sam sebi obestiti po deset korit okrog vratu. In male miske naj te požro — pravi žena — če sedaj ne prideš na vrsto. Saj ni treba ravno, da rineš v prve vrste, tako le kaj srednjega štiri do pet tisoč na mesec bi bilo za prva leta dovolj! Strokovno sposobnost ti bodo dostavili z dekretom, potrebo pa lahko dokažeš z dolgovi.

Premišlujem. Kadar sem v težavah, se spomnim strica. Mož je velika pamet, dolgoletnekušnje in kremenit značaj. Služil je za staro Avstrijo na Dunaju in pri deželni vladi v Gradcu in Ljubljani, v centralni v Beogradu kot »vjišč« pa kakih petnajst režimov. Značaj njegov mi najbolj imponira. Vedno ponavlja: značaj je tisto, kar iz osebe napravi možakarja. Značaj brani možu, počenja ni neumnosti in javnem življenju kajti bi mogle škodovati karieri, preko kariere rodbini in preko rodbine narodu. Kajti — pripoveduje jako rad — so stare, izkušene resnice, da kdor ne more sebi in svojim pomagati, ne more ne narodu ne državi. Logika je tako močna, da ni v teh težkih časih nihče ne more boljše in koristnejše svetovati.

Obiščem ga: — Poslušaj stric! Čudni in nesigurni časi so me spet prignali po dobro svet. Vse se presnavlja in prenavlja, izgleda, da smo na pragu nove sreče. Saj veš, dozdam sem stal v zatušju, volil, kakor so diktirale uradne okrožnice, zdaj pa pravi žena. — ne sme tako več naprej! Ideje, programi stranke rastejo, kakor število aeroplanov v vojni industriji in radijski propagandi. Kako naj se opredelim?

Stric se smehlja, pač kakor vsi strici: — Kako da se opredelijo? Mislim, kako? Predvsem jako previdno! Kadar drugi hite, ti le počasi! Pomni, da predstavljajš neko ceno le, dokler nisi opredeljen. Politično prijateljstvo je od vseh teh naslovo najkrajatkrajnejše in politično sorodstvo pa zlasti na Balkanu, nejenja niti ob smrti. V ostalem, mislim, časa je še dovolj za iskanje najbolj zanimivega političnega prepričanja. Dokler se število slovenskih političnih strank ne popne vsaj na dvajset, bi ne bilo dobro, začeti z volitvami. Kaj pa misliš? Mi smo zrel, zaleten, inteligenten narod. Načrtani, politično vzgojeni in izredno finim posluham za vsa javna vprašanja. Seveda tam po svetu, kjer prirejajo šele prve abecedne tečaje, tam je oblast že upravičena, da ne dovoljuje luksuza dveh ali celo treh strank. Toda mi Slovenci pa — jo mojem prepričanju — imamo po božjih in človeških postavah pravico na najmanj dvajset strank. In dokler ne bo to število dosegeno, počakaj; nič ne boš zakasnil!

— Pa, stric, kaj misliš glede predpriprav? Ima je treba vsaj malo popularizirati? Kar tako iz podstrežja ne morem v javno življenje? Ali bi ne bilo dobro, da poskusim tako prehodno morda v kakšnem odboru za pobiranje draginje? Delo mi honorirano, k slovesu bi pa le pomoglo? Stric bolešno srčni obraz:

— O, ljubček moj, le k tej nesreči ne! Dobro vem, kako se je meni godilo pred petindvajsetimi leti. Tudi takrat je bilo ustanovljeno odborov za pobiranje draginje na pretek in jaz — o, še danes me je strah! — eden od teh predsednikov. Takrat vlada v takih primerih ni bila korajzna in to se dostikrat primeri — pa je zato odredila, naj odbor sestavijo dve jakko nasprotujoči si poivost; producenti in konzumenti. Tako pride polovica fabrikantov, trgovcev in obrtnikov in polovica uradnikov, delavcev in upokojencev. To je tako, kakor bi izšla postava, naj vsice in zaiči stožno ob isti mizi rešujejo svoje socialne odnose ali pa če advokati ustanovijo seljaško stranko, s katero ni bilo ojačevati kmetsko položaj. Na prvi seji — ki traja tri dni in tri noči — se spro. Paovke leta. Zastopniki producentov: »Proklete lakote lačenpergerske, ali mislite, da vas bomo zaslonj radi?!« — Zastopniki konzumentov pa: »Oderuhi! pijavica, ali mislite, da nam boste šločede zarubili?!« Vse pa poklaži, trobete požrečne rasemstiče javni vse to v poleptani obliki viš-

Velika vojna v malem

Spopad dveh naselij ob Ekvatorju, ki na drobno odseva sliko velikega svetovnega konflikta — Sistem blokade, tanki in metalci ognja v Srednji Afriki

Skupina črnih vojščakov na praznik

Bilo je to za mojih prvih pohodov v belgijski Kongo in francosko Ekvatorialno Afriko. Kakor nikdar, tudi tokrat vročina ni prizanašala izmučenim telesom. Ravno kar smo bili pospravili zadnje ostanke gazele, a črnci na žici pečenih razkosanih kač in kobilic. Legli smo v stepno travo, prebavljali in sanjari. »Sian-bha-lo« — grozen vojni krik iz stoterih grl. Obdani od strašnih človeških pošasti, okrašenih s perjem in kostmi, pobarvanih v mavričnih barvah. Gledali smo jih bolj začudeni ko prestrašeni. Pa evo nas — ujeti ko miši v pasti, obdani od gozda sulic in strašil, ki so tulla, plesala in vreščala.

Kralj Ugamberijcev in njegov ultimatum

Vse mešetarjenje ni nič zaleglo. Odvedli so nas v nasebino divjaškega plemena Ugamberijcev. Tu so nas stiačili v leseno šupo. Toda komaj smo bili v njej, se je vsul na nas pravcati dež uši, pajkov, škorpionov in druge golazni, ki nas je obdelovala na žive in mrtve. Po precejšnjem času so se zapahi vendarle odprli. Oborožena do zob nas je četa napoli nagih divjakov odvedla med nečloveško rjovečo publiko pred »dvore«, kjer smo v opoldanski vročini morali čakati glavarja. Zategnjeno piskanje in fanatično tuljenje množice nas je prebudilo iz letargije. Pred sabo smo zagledali visoko, izsušeno črno prikazeno s predebelo glavo, nabreklih ustnic, izza katerih so se videli veliki rumeno zeleni zobje. Dvoje malih zlobnih oči nas je prezirljivo gledalo — Nj. Vel. kralj in bog plemena.

Ogromni bobni so zaropotali strašno, mrtvaško. V daljavi se je čulo rjovenje leva, a črni kralj se ni zmenil zanj. Dvignil je žezlo, na palici pričvrščeno lobanjo kakšnega našega prednika, visoko v zrak. Kolena divjakov so se prelomila, čelo jim je udarilo ob trda tla — le sulice so štrlele v zrak — grobna tišina je nastala. Vlada je spregovoril, rezke besede so rezale zrak. »Ghamo-tue-ki-fi-ni.« je zavreščalo naenkrat po zraku in sto in sto sulic se je gozeče zasvetilo v tropskem solncu, da je njih blesek mrtvaško odseval v naših dušah.

Stene ščitov so se zožile okrog nas. Le na enem mestu je ostala mala odprtina, skozi katero se je največjim pomnom prerinil kup živalskih kož. Kostil, opijih in človeških lobanih pa raznovrstnega ptičjega perja, a sredi te gomile se je vrtelo dvoje zelenih oči: čarovnik. Ko so se odprla široka, belo obrobljena usta podobna žrebu krokodila, in ie čarovnik začel govoriti, se mu je približal, seveda zelo spoštljivo, naš črni vodnik in tolmač. Po kratkem nerazumljivem prekranju smo izvedeli, da »kralj in njegov narod« zahtevata od nas, da jim pomagamo z našimi metakami uničiti sovražnika — a če bi se branili, bi zapadli smrti. Ultimatum!

Kraljevska pojedina

Seveda smo se brez posvetovanja odločili za prvo Saj nam je bilo končno vseeno, katero teh plemen uniči drugo, ko ni bilo med nami nikogar, ki bi zagovarjal določeno rasno politiko. Zavezniške pogodbe seveda tudi nobene nismo podpisali, saj so črnci dobro vedeli, da pri »kulturnih« narodih dana beseda in pogodba nič ne veljajo. Črni mogotec nas je povabil na slavnostno pojedino, vesel našega pristanka in gotov zmage.

Ji instanci in pa, da je seja za mesec dni odložena. To mi je odobreno, zlasti je zadoščeno na znanje vzeto za en mesec odložen. Ko rok poteče, na novo sklicani seji isti prizori, isti dialogi. Sklenemo podeliti stvar v podobore in na pet odložen za mesec dni. Casopisi napadajo, publika nervozna. Dopisi zahtevajo nujno rešitev, češ da kože si živi ne damo potegniti z glave. Na moj dopis pa odgovori oblast, da je to ena najboljših idej svetovne vojne in da bom odlikovan. Kdo je mož? Čez nekaj mesecev brezuspešnih poskusov se razdelimo še v odseke in nazadnje v referate. Tudi odlikovanje je med tem že prišlo. Delovanje odbora za pobijanje draginje pa je ves ta čas neumorno. V ostalem pa — ali ni draginja višja sila, takorekoč sila božja kakor kuga, lakota, povenjenj... No, in ali ni morda šibi božji izmikati hrbet, vso zadojno stran, pravi smrtni greh? Bežati pred voljo božjo?

— Toda stric, nekaj moram te zažeti?! Poglej: svoboda pribajal!
— Res je, svoboda je blizu, na Hrvaškem povsod. V Zagrebu ne samo v zborovalnih dvorinah, nego že takorekoč na ulice. In če bi kakšen narod n. pr. Črnogorci, Kozjanci ali Belokranjci ne mogli doma dobiti svobodoljubne dvorane, v Zagrebu so jim vedno na razpolago. To gostoljubnost treba povedati ponekod Sokolom, Demetrovičevim politični skupini v Zemumu in Beogradu in še mnogim drugim. V Ljubljano smo jo že večkrat poslali. Za sedaj nam je objuljena samo še razstava teh stvari. Otvorjena bo v dvorani pri »Levu«. Vsega pa ne moremo dobiti še naenkrat. Je tako škodljivo v veliki meri,

Bila je res kraljevska pojedina. Pečene kobilice, omaka iz kisle trave in hude paprike, kače, na ražnju pečena divjadina, skisano kokosovo mleko in končno datljevo žganje, ki nam je prežgalo dušo in telo. Ker je bilo meso staro in polno črvov, je pač moral vsak po lastnem okusu izbirati med drugimi delikatesami. Ne jesti ali odkloniti, bi pomenilo smrt. Kot najmlajši sem prišel zadnji na vrsto. Izbral sem si najnedolžnejšo živalco — kobilico. Previdno sem prijel nežno trupelce, odtrgal berderca, ki pa so se mi zdobila v rokah, stisnih mrtvo telesa med jezikom in nebom, zagrabil čašo žganja, ki se mi je zdela zdaj ko božanski nektar, in požrl vse skupaj. Skrivaj sem pogledal na kolege — sami kislil obrazi. Zdelo se mi je, da je kobilica silila samovoljno spat na sveži zrak. Nekomu se je kolencino. Naglo sem izpil še

Čarovnik pri svojem obredu

časo in se napravil pijanega, ko so mi nudili še druge kulinarične darove. Res, škoda, da črnci niso poznali živalskih kart. Da bi se rešili mučne situacije, smo silili k odhodu — v boj.

Vojna se prične

Divje vriskajoč nam je množica pritrdila. Si smo skozi prašume ob divjih begovih rečice Semba, pritoka Konga. Blizali smo se polagoma sovražnemu plemenu Banghusilov, katero so čete naših zaveznikov že mesec dni oblegale brez uspeha. Naselje je ležalo vzdolž reke, na kateri so »naši« izvajali »blokado« z iz debel izdolenimi čolni, ki so jih »mornarji« z muko premikali med ogromnimi, številnimi krokodili. V daljavi sem zapazil velikanske črne obrise povodnih konj. Naši zavezniki so metali pravec dež sulic in puščic na bodoči protektorat. A le slabo so odgovorili naši sovražniki. Naselje je bilo obdano z visokim plotom. Izza katerega so štrlele slannate strehe koč.

Noč je minila mirno. Le hijene in šakali so se sarkastično smejali in lajali pod belo luno in komaj čakali na dobro obetajočo pojedino. Ni se, še izgubilo levje rjovenje v medlem jutru, še so opice zaspale zehale na širokih vejah, oprezno se ozirajoč za ogromnimi kačami, ko je že začelo naše »topništvo« obstrejevati mirno naselje. Topovi so bili iz dveh kolov, zabutih v zemljo, med katera so pritrdili

upognjen vrh palme. Na koncu palme je bil privezan nekakšen koš, v katerega so dali kamenje, nato pa potegnili za vrvi in sproščena palma je z vso silo zalučala »granate« v daljavo. Ob zaslonbi ogromnih ščitov se je pehota začela previdno pomikati proti trdnjavi. Glasno rjoveče se je bližala, nekaj sulic se je zasvetilo, a končno se je le zbal visokega plota in obstala. Zategel pisk je pozval vojsake k umiku.

Za topništvom — tanki

A kar smo zdaj videli, je presegalo naše pričakovanje. Proti ogradi so se začeli pomikati do dva metra visoki in ravno tako široki zaboji kot nekakšni »tanki«. V vsakem od njih je bilo po pet mož, ki so gredoč premikali te male, iz trstja pletene trdnjave. Za tanki se je zdaj spet uvrstila pehota. Seveda je tudi topništvo povečalo svojo silo. Izstrelki so bili zdaj v obliki kosov lesa, osmojenih in prižganih, ki so drug za drugim zažigali sovražnikove kočee: ofenziva v polnem obsegu.

Prvi odredi tankov so prišli do ograje. Tu se je njih prvi konec dvignil ter se naslonil na lesene kole. Izpod tankov je začela posadka neumiljeno s sekirami udrihati po ograji. Rjovenje divjakov, hreščanje orlov, ki so krožili v razgretem zraku ko brezmotorna letala, šviganje plamenov, vse to nas je tako zadivilo, da smo pozabili na streljanje in smo stali le kot opazovalci.

Človek ni čul glasu bolečine, ni bilo jadicovanja ne usmiljenja. Padala je ograja kos za kosom. Preko nje so napredovali tanki, a ko so prišli do prvih koč, so se prevrnili in posadka je stopila v splošen na pad, podprta od sledeče ji pehote. Naselbina je gorela, medtem ko so krogle in lesenice padale med lastne ljudi. Črni

generali pač niso poznali višinskega in razdaljnega merjenja.

Trdnjava pade

Kakor da bi se vse zverli prašume zbrale na jem mestu, tako divje so zavezniki vpadli v zavzeto trdnjavo. Čez nekaj časa se je čulo samo veselo rjovenje zmagovalcev, boj je bil končan, zmaga naša. Mrak je kot mrtvaški pajčolan začel padati na Aurehuamsko pokrajino. Zmage pijani odseki so zapuščali uničeno naselbino, vračajoč se v domovino. V krvavo rdečem lesku zahajajočega sonca so se tužno odbijale glave hrabrih branilcev, natakajene na konce kopij. Nikdo se ni zmenil za nas. Orli so se spuščali in krožili v elegantnih vijugah vedno niže in niže. A šakali in hijene so postajali vse bolj predrzni.

Slednjič smo tudi mi vkorakali v novi protektorat, iz katerega so zmagovalci odnesli vse kar se je sploh dalo odnesti. Mimo zapuščenih topov, preko prevrnjenih tankov in v poslednjih krikih zvijajočih se ranjenec smo prišli v do tal pogorelo trdnjavo. Skoro drug do drugega so na tleh ležali »skleti« kosti in koža, brez glav — strašni prizori. Lahka je bila zmaga s temi živimi mrtiči. Truplo ženske je slonelo ob obzidju, kadeč se steni. Kjer so bile prej izvijajoče in ponosne grudi so zdaj visele kožnate krpice, izpod katerih so padali kratki, beli črvi na kupčke nesreče ki je nekoč predstavljala razigranega zamorčka.

minjam pa se, kaj mi je moj rajni brat pisal svojo čisto iz Amerike. Tam so leta 1894. ustanovili Zvezo vseh podporanih društev. Za to zvezo je treba najti primerno ime. Začne se gonja, agitacija. Amerika je dežela temljitost. Saj je Washington s svojimi farmarji delal urtavo 12 let in zato še danes drži, mi pa smo v tej dobi že tri napraviteli in tri razdrili. Končno uspe. Krstijo jo: Prva Kranjska Slovenska Katoliška Podpornica in Pogrebna Jednota. To vzemi za vzgled z manjšimi alternativami. Upoštevaj štatersko občutljivost z druge strani strogo nevarnost kajti se štaterska steza daleč gori v Raah, zato morda takole prenaradi: Prva Glavna in Edina Kranjska Lavantsko Slovensko Katoliška Jednota. Če nikogar ne spustiš, ne bo zamere. To temeljito obdelaj, predloži in bog naj ti da srečo!

PRI VEROUKU

Katehet: »Kako se je imenovala Mojzsova mati?«
Dijak: »Mojzsova mati je bila faraonova hčile.«
Katehet: »Saj ni res, ta je Mojzsa samo našla kot dojenčka.«
Dijak se namuzne: »Tako se je samo zgovarjalala.«

V ŠOLI

Učitelj: »Povej mi, Maks, kakšne koristi imamo od kravje kože?«
Maks: »Gospod učitelj, kravja koža nam koristi tako, da drži kravo skupaj, da ne razpade.«

Povsod sami okostnjaki, pogorišča, beli črvi in spet črvi. Polni groze in pomilovanja smo naglo zapustili pokopališče in prepuštii skrb je neustrno čakajočim orlom, hijenam, šakalom, krokodilom in drugi golazni, katere je vedno dovolj ob taki priliki.

Vojna je strašna v velikem in malem

V bližini smo se utaborili. Bila je že črna, divje tajinstvena afriška noč. Polagoma smo pospali. V daljavi je proti nebu žarel visok plamen zmagoslavja naših neustrudljivih zaveznikov. Plesali so okrog njega, rjoveči še v blede jutro.

Nisem mogel zatisniti očesa, a radovednost me je neprestano gnala med živalsko gostijo. Previdno sem lezel med visoko stepno travo in pod zaspanim mesecem mimo spečih tovarišev. Čez nekaj se je odprlo žrelo krokodila in zastoj hlavnilo po moji nogi — prepodil sem nepridiprava. Nisem še dosegel ograje, ko je mimo pridrela hijena z odtrgano roko v ostudnem gobcu. Pljunil sem za njo in se spotaknil ob štoru posekane ograje. Padel sem mrliču v naročje. Dvoje praznih jamic me je začudeno gledalo iz bele lobanje. Biseri zobje so se svetlikali, iz nosne votline je lezel dolg črv.

Mesec se je skrtil za prašumo — temne sence so padale na grobišče. Iz njih so se pošastno smejali nasprotni ostri zobje krokodilov, šakalov, zelene oči črnega leoparda in črvi, črvi. Stresel sem se in se vrnil v taborišče. Rjovenje napadene go-

rite me je uspavalo. Zjutraj me ni prebudilo smrčanje kolegov, ne rjovenje leva — skočil sem pokonci, ko sem sanjal, da ganim po samih črvih, belih, debelih črvih s črnimi glavicami...

Stane Konjedia

Črni lovec z mrtvim gorilo

V dobi magnetičnih min

Vojna z minami nekoč

V pretekli vojni so vojskujoče se države položile v raznih vodah skoraj četrt milijona min, ki so povzročile strahote razdejanja in smrti

Uporabljanje morske mine je znano že mnogo nad 100 let. Kakor so se vsa ostala morilna sredstva s časom izpopolnjevala do najvišje mere, tako se je tudi morska mina do danes modernizirala. Število min, ki so bile položene v svetovni vojni na številnih morskimi frontah, presega število 210.000. Koliko pa se jih bo uporabilo v današnji vojni? Že zdaj, ko se je vojna komaj začela, so minska polja zelo številna in kmalu ne bo nikjer več ploובה varna.

Morska mina je navadno kroglja, z eksplozivno snovjo napolnjena posoda, ki plava pod morsko gladino in se razleti, čim udari ladja vanjo. Seveda ni vsa posoda polna eksplozivov, temveč samo majhen del — ostali prostor je napolnjen z zrakom — ker mora mina imeti vzgon, da se ne potopi. Mine se polagajo na odprtem morju, med morske ožine ob obali in pred vhodi v luke kot obrambno sredstvo. Prav tako se polagajo ob sovražnikovi obali (ofenzivne mine), da zadenejo nasprotnikove vojne in druge ladje ob nje, ko hočejo odpluti na odprto morje. Tega načina so se v rusko-japonski vojni poslužili Japonci in tako uničili rusko bojno ladjo »Petropavlovsk« (11.000 ton) in par manjših ladij. V svetovni vojni pa so skušali zavezniški vojski zapreti pot nemškimi podmornicam v Atlantski ocean.

Vsaka mina je vezana po teklei žici posebne izdelave s sidrom, ki mora razumljivo ležati na dnu morja, mina pa pod morsko gladino, da je ne more ladja za časa opaziti. Največja globina, kjer se lahko polagajo mine, je 1500 m, so na tudi posebne mine za večje globine. Če se mina odtrga, da more svobodno plavati, postane nevarna tudi matičnim ladjam. S svojo eksplozijo lahko mina potopi skoraj vse vojne ladje, največje oklopnice pa težko poškoduje. V rusko-japonski vojni pred 35 leti so polnili mine s 40 do 60 kg razstrelivne snovi in so imeli za vojne ladje takratne izdelave uničujoče posledice. Na japonskih minah je zlezel v zrak »Petropavlovsk« z admiralom Makarovom in par manjših ruskih enot. Na ruskih minah pa, ki so bile v tistih časih najboljše na svetu, je zlezel v zrak japonska oklopnica »Haturuse« (15.200 ton) in se z vso posadko potopila v roku ene same minute... Poleg še nekaj mikadovih ladij se je na lastnih minah po nesrečnem naključju potopila oklopa bojna ladja »Cesarjevič« in par drugih ruskih enot kar je tudi vplivalo na končni izid vojne pred Port-Arturjem.

V svetovni vojni so imeli Nemci mine s 120 in celo 160 kg razstreliva današnje mine pa imajo tudi po 200 kg najsilnejše eksplozivne snovi. Haaska konvencija zahteva da mora biti vsaka mina tako izdelana da ne more več eksplodirati, čim bi se odtrgala od svoje sidra in prosto zaplavala po vodi. Zato so današnje mine zgratene večinoma na električni stik ki se izključi čim se odtrga od sidra. Koliko pa v praksi velja pogodba na papirju, je drugo vprašanje.

Nosilec min in njih razdejanje

Skoraj vse pomorske države imajo v sestavi svojih vojnih mornaric posebne ladje, ki služijo samo prevažanju in polaganju min na določena mesta. Naša vojna mornarica jih ima razmeroma mnogo, nekaj najmodernejših minonoscev pa je na račun Jugoslavije v gradnji. Nasprotno pa ima Anglija kot prva pomorska veselisa na svetu, samo 5 polagalcev min po 500 ton (vsak nosi po 50 min) in 2 805 tonami (nad 60 min) in križarko-minonosce »Adventure« (6700 ton, 350 min, 28 milj brzine na uro). Večje število ladij ladij je tako urejenih da morejo nositi vsaka po nekaj min. Prav tako je preurejenih 6 velikih podmornic, ki zmorejo po 120 min. V gradnji so 3 zelo hitri minonosci (2300 ton) posebne izdelave, ki morejo naložiti veliko število teh nosilcev smrti. Mnogo teh specialnih ladij ima Francija, vendar je njeno mornarico zadela težka izguba. V Casablanci se je po nesrečnem naključju potopila ena najmodernejših križarko-minonoscev na svetu »Plymouth« (4770 ton, skoraj 32 milj brzine in 200 min). Križarka-minonosce »Emile Bertin« (5890 ton, skoraj 40 milj na uro, 200 min) snarila med nabitost križarko na svetu in je poleg tega odlično obranjena. Ima tudi 8 cev za izstrelitev torpedov in dva hidroplana. Poleg tega ima Francija še 6 nalašč v te vrste izdelanih podmornic (670 ton, 32 min). Veliko brodogrje minonoscev imajo

še USA, sovjetska Rusija, Japonska, Italija in Švedska. Nemcija minonoscev nima, pač pa večje število v to svrhu preurejenih vojnih ladij.

Leta 1918. je ameriška vojna mornarica s pomočjo angleške položila na vhod Severnega morja 70.263 min (56.611 ameriških ostale angleške) in z njimi onemogočila nemškimi podmornicam izhod. Ameriški minonosci so to ogromno delo opravili neverjetno hitro. Na dolžini 556 morskih milj (okrog 103 km) so položili 5.520 min v 3 urah 51 minuti, t. j. 1440 min na uro. Pa to ni bilo nič v primeri s škodo, ki so jo napravile nemške podmornice zaveznikom. Leta 1917. so potopile povprečno 600.000 ton brodovja na mesec, a v aprilu istega leta celo 830.000 ton. Američani so to kakor v vsaki stvari, tudi mine proizvajali po »amerikansko« in sicer po 1000 kosov dnevno!

V celi svetovni vojni so zavezniški položili 160.000 min, centralne sile pa 50.000. Zaveznikom se je na sovražnih minah potopilo 586 trgovskih ladij (1.112.187 ton), nekaj ribiških ladij, 7 bojnih oklopnice, 5 križark in veliko število manjših vojnih ladij. Med oklopnicami je imela ena okrog 30.000 ton, pa jo je uničila ena sama mina. Centralne sile so imele le malenkostne izgube, ker so bile njihove ladje večinoma blokirane v lukah.

V Dardanelah in Pulju

V boju Turkov in Nemcev na eni in zaveznikov na drugi strani, je 18. marca 1915 v Dardanelah igrala glavno vlogo mina in odločila bitko v škodo zaveznikov. Ko se je pod strahovitim topovskim ognjem zavezniške mornarice že zdela, da je zmaga njihova — Turki niso imeli več streliva in vlada se je že mislila izseliti iz Carigrada v Malo Azijo — se je vojna sreča nepričakovano obrnila. Zavezniško brodogrje je v svojem napredovanju zadelo ob turške mine in ladje so se začele kar po vrsti potapljati. Francoska bojna ladja »Bouvet« (12.000 ton) se je potopila prva v nekaj minutah s skoraj vso posadko. Angleški težki oklopnik križarka »Oashi« (13.000 ton) in »Iresistible« (17.000 ton) pa sta takoj sledili francoski. Moderna bojna oklopnica »Inflexible« (17.300 ton) se je na mini tako poškodovala, da je niso mogli več mesecev popraviti. Poleg teh morskih velikanolov je bilo na turških minah uničenih večje število dragerjev in pomožnih ladij.

Vsem Jugoslovenom pa je ostala v nezbrisnem spominu nesreča, ki se je zgodila naši vojni mornarici v Pulju. Vsa vojna mornarica bivše Avstro-Ogrske je po razsulu bila v naših rokah. Med temi ladjami so bile tudi 3 oklopne bojne križarke tipa »Viribus Unitis« (23.000, 260 min topovi), za tiste čase med največjimi in najmodernejšimi na svetu. Po že končani vojni je bila zahrbtno položena mina pod trup admiralke ladje »Viribus Unitis«, ki se je po eksploziji potopila z okrog polovico posadke.

Poleg je prej omenjena francoskega minonosca, je pred par leti zadela podobna nesreča tudi italijansko mornarico. V Tirenskem morju je zaradi nepazljivosti eksplozivna mina na ladji, kar je povzročilo razstrelitev vseh ostalih natovorjenih min. Posledice so bile katastrofalne. Minonosce je zlezel 300 m visoko v zrak, naker se je z vso posadko potopil. Ko je čez 3 ure priplula na mesto nesreče križarka »Trieste« (10.000 ton, 34 milj na uro), ni bilo o pomorske ladij niti sledu. Zanimivo je še primerjanje min s torpedi in toništvo. V svetovni vojni so vojskujoče se države izubile od toništva 121 enoto, od torpedov 118 a od min 123 enote. Nemci na so samo podmornice ki so jih imeli 159, izgubili na minah 42.

In v današnji vojni

Podobno kakor v svetovni vojni se tudi v današnji vojni vidi stremljenje Nemčije po prostem izhodu, in nasprotno prizadevanje zaveznikov, preprečiti to akcijo. Pri tem imajo spet mine prvo besedo. All bo tudi v današnji vojni potrebno položiti toliko število min, kakor v svetovni vojni, še ni mogoče predvideti. Doslej se še ni izkazala nujnost takih ukrepov, ker imajo zapadne veselise še vedno premoč na morju. Z minami tudi ni tako enostavno, kakor se zdi na prvi pogled. Mine morajo biti vedno pod nadzorstvom tistega, ki jih je položil, in to na odprtem morju ni tako lahko izvedljivo. Nadzorstvo vršijo patrolne ladje in letala. Mnogo laže je nadzirati mine, ki so položene ob obali.

Konec letošnjih tekem v ligi

Ljubljana čez zimo na osmem mestu

Včeraj je Ljubljana visoko izgubila proti Haški v Zagrebu in si močno pokvarila pozicijo v tabeli - Gradjanski je še bolj krepko v vodstvu

Ljubljana, 26. novembra. Danes je bila v hrvatsko-slovenski ligi še ena ligaška nedelja na račun spomladanskega dela tekmovalca, v celoti enajsta po vrstnem redu za sezono 1939-40. Spored je bil skróčen le na 4 tekme, ki so prinesle svojevrsten rekord, saj je v njih padlo nič manj kakor vsega 32 golov ali povprečno 8 na vsako.

Izidi sami so več ali manj pričakovani, razen onega v Splitu, ki je baš obraten, kakor so računali na papirju. Enajstotica Splita je odličnemu Saški odvzela obe piki in se vrh tega povzpela še za dve mesti navzgor v tabeli. Po dve točki so dobili razen nje še Hašk, Gradjanski in Hajduk, prva dva tudi izdatno razliko v golih.

Zrtev Haška je bila danes paša Ljubljana, ki je morala spet z razliko 6 golov pustiti ves izkupleček v Zagrebu. Poročila pravijo, da so belo-zeleni na vse strani ugajali in bi bili bolj pravični vse drugačni rezultati zanje, toda dejstvo je, da je moštvo po današnjem porazu in zaradi zmage slabšega Splita zdrsnilo na osmo mesto v tabeli, kjer bo moralo počakati spomladi. Število danih in dobljenih golov zgovorno

požrtvovalo in s polnim elanom, a tempa ni vzdržala. Lahko se reče, da je visok poraz zakrivila njena slaba taktična igra. V njenih vrstah ni pravega sporazuma in videti je da moštvo kot celota ni dovolj vigrano. V vsem moštvo je še največ smisla za skupno igro pokazal Hassl, toda njegovi soigralci mu niso dobro sekundirali.

Moštvo Ljubljane je zagrebška publika sprejela tudi simpatično. Tekmo je s številnimi pogreškami sodil g. Mrdjen iz Ljubljane.

Gradjanski : Concordia 7 : 1 (4 : 0) Concordia je v polju predvedla zelo dobro igro, toda njen napad je pokazal premalo rutine pred golom, prav tako pa tudi njena obramba ni bila dorasla nasprotnemu napadu. Medtem ko je napad Concordije skušal graditi pozicije in je mnogo preveč kombiniral, je vseh pet napadalcev Gradjanskega streljalo iz vsake pozicije, tako da je bil visok rezultat neizogiben. Gole so zabil za Gradjanskega Matekalo I. Pleše in Lešnik po 2 in Antoković 3. za Concordijo pa Pogačnik, ki je bil hkrati najlepši gol dneva.

Hajduk : Slavija (V) 4 : 2 (2 : 1) Varaždin, 26. novembra. Hajduk je v prvem polčasu igral zelo lepo in že v 8. min. je Radovnikovič dosegel prvi gol. V 15. min. je isti igralec zvišal na 2 : 0. Hajduk je bil še nadalje

Turnir Reke pri Jadranu v katerem je zmagal tretji - Mars. Tolažilno darilo je prejel Jadran Ljubljana, 26. novembra. Današnja prosto nedeljo je SK Reka izrabila za izvedbo majhnega domačega nogometnega turnirja, na katerem so sodelovala prvorazredna ljubljanska moštva Jadran, Mars in Svoboda kakor tudi enajstotica pridetelja. Moštva so obsolvirala dober trening, v ostalem pa prireditev, ker pač ni imela pravega naslova, ni pritegnila mnogo občinstva. Za zmagovalca je bil razpisan lep pokal prireditelja, ki ga je prejelo moštvo Marsa, za zmagovalca n e obema premagancema iz I. kola pa je bilo določeno tolažilno darilo, ki ga je žreb namenil Jadranu. O posameznih tekmah, ki so trajale vsaka 2x30 minut, pa na kratko tole:

Mars : Jadran 2 : 0 (1 : 0) V turnirju sta se kot prva srečala Mars in Jadran. Mars je zaigral dobro samo v prvem delu igre po odmoru pa je Jadran pritisnil goste in borba se je ves čas vršila na Marsovi polovici. Napad Jadrana pa je bil pred golom obupno netočen in Mars s tima samo neznanju domačih zahvaliti, da je igro odločil v svojo korist. Deloma je tudi zasluga odličnega žigona, da je bil dosežen rezultat 2 : 0.

priča, da jo treba v vrstah SK Ljubljane temeljite injekte, ker se je sicer treba bati, da je ne bo mogoče več ustaviti na rakovi poti proti koncu tabele.

Table with 2 columns: Team and Goals. Rows include Hašk, Gradjanski, Hajduk, Concordia, Slavija (O), Split, Ljubljana, Bačica, Slavija (V).

Hašk : Ljubljana 8 : 2 (2 : 1) Zagreb, 26. novembra. Danes so imeli v Zagrebu dvojni spored v prvenstvu hrvatsko-slovenske lige. Na igrišču Gradjanskega sta bili odigrani dve tekmi, in sicer je najprej nastopil Hašk proti Ljubljani, nato pa Gradjanski proti Concordiji. Prva tekma se je pričela že ob 12.30 ob lepem sončnem, a hladnem vremenu. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Hašk: Cindrić, Konstantinović, Gafer, Pajević II, Duković, Belak, Medarić, Hl. trec, Duh II, Vuković, Fink. Ljubljana: Kroupa, Ceglar, Jerman, Serceer, Gomezel, Presinger, Erber, Jež, Grin-tal, Hassl, Smolej.

Od vodstva do poraza Kakor je torej videti, je morala Ljubljana nastopiti z več rezervami brez Pupa, Bertoncija in Laha. V začetku zaradi zgodnje ure ni bilo mnogo publike, a kmalu se je pričelo igrišče Gradjanskega polniti. Igra se je pričela v ostrem in hitrem tempu, ki ga je diktila Ljubljana. Njeno moštvo je v začetku ugodno iznenadilo. S hitrimi akcijami je stalno ogražalo vrata Haška. Akademiki se v začetku nikakor niso mogli znajti niti urediti svojih vrst. Nobena linija v moštvu ni funkcionirala. Slovenci so to izkoristili in stalno napadali, tako da je imel vratar Cindrić polne roke posla Ljubljana je imela krasne šanse, ki so se vrstile druga za drugo, toda njenemu napadu je manjkala odločnost, točnost in preciznost. Če bi bil ta napad malo bolj rutiniran, bi bil lahko v prvih 20 minutah zabil najmanj 3 do 4 gole, tako pa so propadle najbolj idealne prilike. V 11. min. so Slovenci dosegli vodilni gol po Hasslu iz efektne kombinacije. Erber je idealno central na sredo in Hassl je iz bližine dosegel 1 : 0. Premoč Ljubljane še traja in publika, zlasti na vzhodni strani, bodri goste, ki so stalno v napadu. Haškovi napad ne odda niti enega strela na gol. Zdelo se je, da bodo Slovenci iz Zagreba odnesli odličen rezultat, ker so bili stalno v terenski premoči. V 23. min. pa je Hitrec iz bližine lepo predložil Firku na levo krilo, ki je streljal v nasprotni gol in izenačil 1 : 1. Po tem голу je začela borbenost Ljubljane pešati. Zdej je pričelo funkcionirati tudi v moštvo Haška in razvila se je enakovredna igra. Z ene in druge strani so zgrešili mnogo ugodnih šans. Pred koncem prvega polčasa je Ljubljana pritisnila, toda njen trio je bil zopet nespreten. V zadnji minuti je Hitrec iz sredine igrišča z naglim tekom pobešnil obrambo Ljubljane in iz bližine dosegel efektne, neubranljiv gol pod prečko. Moramo še omeniti, da je sodnik Mrdjen iz Ljubljane oskodoval Ljubljance, ker ni prisodil enajstmetrovke proti Haški zaradi roke v kazenskem prostoru, temveč je žogo namestil onstran črte. V prvem polčasu je bila igra popolnoma enakovredna in bi bil dal neodločen ali pa celo obraten rezultat bolj realno sliko o moči obeh moštev.

Moštvo Ljubljane je imelo krasne šanse, ki so se vrstile druga za drugo, toda njenemu napadu je manjkala odločnost, točnost in preciznost. Če bi bil ta napad malo bolj rutiniran, bi bil lahko v prvih 20 minutah zabil najmanj 3 do 4 gole, tako pa so propadle najbolj idealne prilike. V 11. min. so Slovenci dosegli vodilni gol po Hasslu iz efektne kombinacije. Erber je idealno central na sredo in Hassl je iz bližine dosegel 1 : 0. Premoč Ljubljane še traja in publika, zlasti na vzhodni strani, bodri goste, ki so stalno v napadu. Haškovi napad ne odda niti enega strela na gol. Zdelo se je, da bodo Slovenci iz Zagreba odnesli odličen rezultat, ker so bili stalno v terenski premoči. V 23. min. pa je Hitrec iz bližine lepo predložil Firku na levo krilo, ki je streljal v nasprotni gol in izenačil 1 : 1. Po tem голу je začela borbenost Ljubljane pešati. Zdej je pričelo funkcionirati tudi v moštvo Haška in razvila se je enakovredna igra. Z ene in druge strani so zgrešili mnogo ugodnih šans. Pred koncem prvega polčasa je Ljubljana pritisnila, toda njen trio je bil zopet nespreten. V zadnji minuti je Hitrec iz sredine igrišča z naglim tekom pobešnil obrambo Ljubljane in iz bližine dosegel efektne, neubranljiv gol pod prečko. Moramo še omeniti, da je sodnik Mrdjen iz Ljubljane oskodoval Ljubljance, ker ni prisodil enajstmetrovke proti Haški zaradi roke v kazenskem prostoru, temveč je žogo namestil onstran črte. V prvem polčasu je bila igra popolnoma enakovredna in bi bil dal neodločen ali pa celo obraten rezultat bolj realno sliko o moči obeh moštev.

Zaostanek iz prvenstva SNZ Domače prvenstveno tekmovalje je za letos že zaključeno in so imeli edini zaostanek samo še v celjski skupini, kjer zaradi vsilje sile nedavno ni bilo mogoče do konca odigrati prvenstvene tekme med Celjem in Hrastnikom. Danes so odigrali še preostalih 63 minut te prekinitvene tekme, ki je prinesla SK Celju z rezultatom 2 : 0 obe točki.

Nečaj o moštvi V današnji tekmi ni nobena stran predvedla igre, ki bi zadovoljila v moštvo Haška je manjkalo borbenega duha, elana in sistema. Kaže, da je moštvo preigrano, ker mnogim igralcem manjkata start in uspešno obvladanje žoge, a tudi kondicija ni posebna. Zdi se da bo moral Hašk pomladiti svoj team z bolj ambicioznimi igralci. Po slabi raztrgani in prav povprečni igri je Hašk res lahko zadovoljen z današnjo visoko zmago. V obrambi je bil zelo slab Konstantinović. Šibka pa je bila tudi kril-ska vrsta. V napadu pa je popolnoma zadržani samo Firku na levem krilu.

Moštvo Ljubljane se je predstavilo kot simpatična ekipa, ki ni manjka več rutine za teže tekme, pa tudi nima zadostne fizične kondicije. Ljubljana je začela z ostrim in dobrim tempom, igrala je

premoči, toda njegov napad ni izbral več lepih šans. V 27. min. je Novak po lepi kombinaciji znižal na 2 : 1. V drugem polčasu je Slavija pričela z nevarnimi napadi in v 11. minuti se je Koprivnjaku posrečilo izenačiti na 2 : 2. Sedaj je Hajduk znova oritisnil in igral na zmago. Slavija se je sicer odločno branila, toda v 22. min. je Lemešič zvišal na 3 : 2, v 42. pa še Radovnikovič na 4 : 2. Sodil je dobro g. Milarić iz Zagreba.

Moštvo splitskih delavcev je danes igralo prav dobro zlasti v prvem polčasu, ko si je s 4 goli naskoka zagisralo zmago. Pozneje je Split popustil in Sašk je prevzel inicijativo, vendar je kljub temu porazen zapustil teren.

Sodil je g. Matančić.

Srbska liga BSK je jesenski prvak Beograd, 26. novembra. V srbski ligi je bilo danes na sporedu IX. in zadnje jesensko kolo z vsemi petimi tekmami. Današnji izidi v splošnem niso prinesli senzacij, vendar je treba omeniti posebej, da je Jugoslavija na domačih tleh prepustila točko Sarajevčanom, BSK pa se je na zemunskem igrišču toliko igračkal, da si je zmago zagisural šele v drugi polovici igre. V tabeli se seveda ta stiska ne bo nič več poznala in BSK je s 16 točkami postal jesenski prvak v srbski ligi, sledita pa mu Jugoslavija s 14 in sarajevska Slavija z 11 točkami.

O današnjih tekmah bi bilo kratko poročati naslednje: BEOGRAD: Jugoslavija : Slavija (S) 0 : 0. Beograjski rdeči so morali danes nastopiti brez Ace Petroviča, ki jo je pobral v Bukarešto, so pa tudi razen tega zaigrali zelo mlačno in brez vsake volje. Tekma je ostala brez gola in Sarajevčani so rešili točko, na katero so komaj računali.

Bat'a : Jedinstvo 2 : 1 (1 : 1). Tesna, toda zaslužena zmaga boljše enajstotice. ZEMUN: BSK : Zemun 2 : 1 (0 : 1). Ta tekma bi se bila kmalu končala z veliko senzacijo, ker ni mnogo manjkalo, da bi bil državni prvak porazen Zemunčane, ki so do odmora že vodili z 1 : 0, je BSK uklonil šele v drugem delu igre, toda to šele po precej grobi igri.

NOVI SAD: Gradjanski (S) : Vojvodina 2 : 2. SUBOTICA: ŽAK : Bask 1 : 0.

petan Pozzo sestavi za danes skoraj popolnoma drugo moštvo kakor proti Švici - v njem je igralo sedem igralcev Geneve - ki pa prav tako ni moglo preprečiti že drugega italijanskega poraza v mednarodnih srečanjih.

spanskemu sodniku Esquartinu sta se moštvi postavili takole: Italija: Olivieri, Marchi, Sardelli, Genta, Battistoni, Locatelli, Neri, De Maria, Bossi, Scarabolo, Colausi. Nemčija: Klodt, Janes, Billman, Kupfer, Röde, Kitzinger, Lehner, Hahnemann, Conen, Binder, Pesser.

Igrišče v stadionu je bilo zaradi dežja in snega, ki je naletaval včeraj ves dan, v zelo slabem stanju in posebno v kazenskih prostorih tako razmočeno, da so se igralci morali zelo paziti pred padci. Tekma se je začela ob 14.04. Italijani so takoj prešli v napad in že v nekaj minutah zabil prvi gol, ki ga pa sodnik zaradi ofside ne prizna. Italijanska ofenziva je trajala potem še dalje in res je v 15. min. Neri s krasnim strelom dosegel vodstvo. 1 : 0 za I. Pet minut pozneje je izenačil Binder. Številne nevarne žoge je odlično

Zagreb, 26. novembra. Tukaj se je danes ob 9. začel redni občni zbor Jugoslovenskega plavalnega saveza, ki ga je otvoril in vodil predsednik dr. Bergani. Z občnega zbora je bila odposlana udeleženostna brzojavka visoki pokroviteljici Nj Vel. kraljice Mariji.

Verifikacijski odbor je overil pooblastila delegatov vseh 20 klubov, med njimi iz Slovenije Ilirije SK Kamnika, Planine in Maratona * Maribora, medtem ko ljubljanski podsavez ni mogel biti zastopan, ker njegov delegat g. Kramaršič ni imel pooblastila.

podlagi pravil in pravilnikov, ki jih je že pripravil upravni odbor sporazumno s Hrvatskim plavalnim savezom.

Glasovanje za ta dva predloga ni prineslo odločitve (razmerje glasov 10 : 10, nakar je predsedujoči g. Vodišek odločil v korist predloga dr. Ivkovića.

Zastopniki hrvatskih klubov so to odločitev osporavali, češ da predsedujoči ni bil izvoljen pravilno in je tudi prekoračil pristojnost, ki jo ima. Zaradi razčiščenja spora je bil občni zbor nato prekinjen in se je nadaljeval popoldne.

Tudi v nadaljevanju občnega zbora so predstavniki hrvatskih klubov vztrajali na tem, da je bila pri dopoldanskem sklepu storjena formalna napaka in ga je zato treba razveljaviti. Ker je kazalo, da hočejo zastopniki hrvatskih klubov tako odločitev izsiliti za vsako ceno, so delegati beograjskih in slovenskih klubov, kakor tudi delegat Jadrana iz Hercegovine, zapustili občni zbor. Okrnjena skupščina samih hrvatskih delegatov je nato nadaljevala delo.

Ustanovitev Hrvatske plavalne zveze Včeraj popoldne je bila v Zagrebu ustanovljena Hrvatska plavalna zveza kot samostojna sportna organizacija in vrhovni forum vseh plavalnih klubov s področja banovine Hrvatske, kakor tudi vseh plavalnih klubov s področja Vojvodine, Hercegovine in Dalmacije izven mej sedanje banovine Hrvatske za one klube, ki žele sami vstopiti v HPZ. Ta predlog je bil proti predlogu, da bi se območje HPZ razširjalo razen na vse klube banovine Hrvatske tudi na vse klube v krajih, kjer žive Hrvati, sprejet z 10 : 4 glasovom.

no delovanje za kolesarski sport v Mariboru ter mu bo MKS v znak priznanja izročil častno diplomu. Na izrednem občnem zboru se je obravnavala ustanovitev Slovenske kolesarske zveze in bo v kratkem ustanovni občni zbor nove slovenske vrhovne organizacije. Zborovanje je zaključil g. A. Hlebš, ki je pozval vse navzoče, da se krepko oprimejo dela za procvit kolesarskega sporta. Mariborski kolesarski sport stopa sedaj v novo ero, ki bo prav gotovo bolj plodovita, saj jamči zato novi dbor s predsednikom g. A. Hlebšem na čelu.

Srbski sportniki se zbirajo V Beogradu bo ustanovljen Savez srbskih sportnih savezov (SSSS) Beograd, 26. novembra. Te dni so imeli zastopniki vseh sportnih organizacij, ki delujejo v Beogradu, več sestankov in konferenc, na katerih so sklopili o ukrepih, ki se jim zde potrebni glede na nove razmere v našem sportu. Predstavniki posameznih sportnih panog so na teh sestankih naglašali, da se posebno v Zagrebu v zadnjem času uveljavljajo velike in važne spremembe v organizaciji našega sporta - brez vednosti in sporazuma z zastopniki srbskih klubov. Zaradi tega so se beograjski sportniki odločili, da bodo ustanovili svoj savez srbskih sportnih savezov (SSSS), ki bo imel svoj ustanovni občni zbor že 17. decembra.

Na zadnji konferenci je bila glede bodočega postopka srbskih sportnikov sprejeta daljša resolucija, ki naglašja med drugim, da je sport v Jugoslaviji trenutno iz raslogov, ki niso odvisni od njega, v zelo težki situaciji. V vrhovne sportne organizacije se je začela vtičati tudi politika. Srbski sportniki obojajo ta pojav v sportnem življenju in ugotavljajo, da je zaradi prizadevanja nekaterih višjih sportnih forumov, katerih sedež je izven Beograda, ogrožena tudi samostojnost srbskih sportnih organizacij izven banovine Hrvatske in dravske banovine. Delegati sportnih društev v Beogradu protestirajo proti tem nesportnim nameram in poskusom, da se srbskim sportnikom organizacijam brez njihove soglasnosti vsilijo pravila, ki se izdejujejo v Zagrebu, in določajo nemogoči pogoji za nadaljnji obstanek. Glede na to hočejo vse srbske sportne zveze, ustanove, klubi, društva itd. ustanoviti svoj Savez srbskih sportnih savezov, ki bo dovolj močan, da ga ne bo mogoče ignorirati nobena sportna instanca v državi.

Tragika dolenskega užitarja Novo mesto, 26. novembra. V vas Stope pri ščokanju se je že pred leti naselil zdej 70letni Mihal Ivan s Primorskaj. a. Moč je bil kupil čedno domačijo, katero je sam večje opravil do nedavnega. Prišla pa so leta. Njegova hči Marija se je omožila na domu s Antonom Mikarjem, ki je istočasno prevzel tudi posestvo. Pri oddaji posestva se je tast Ivan izgovoril občajni prežutek in kot...

Spoločka je bilo na domu pod novim gospodarjem vse v redu in dobro. Živelo so v miru in slogi. Kamele pa so se razmere na domu starega Mihala popolnoma spremenile in obrnile na slabo stran. Prišli so hudi časi, slabe letine, dejavne pa so ostale enake. S temi neugodnostmi, s katerimi se

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

Tako je bilo tudi na enega tmed sadnjih večerov. Iz besedovanja je nastal prepri in zet Anton se je dejansko lotil svojega tasta. V divji jezi je Mikar navzli na starčka in začel po njem udrihati. Prizadeval mu je poškodbe po vsem telesu in mu celo zlomil spodnjo čeljust. Ubogega starčka so pripeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu. Zeta so ovdah sodišču.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre oblike, da sta se zet in tast dejansko spoprijela.

miškarjevo hišo naselila nesloga. Stari Ivan je hotel imeti izgovorne reči, ki jih pa zet ni zmogel v polni meri. Besedni boj in prepri so se ponavljali. Nazadnje so spori zavzeli tako ostre

